

Սրատեգիական ուժեր. Հանրակցության ղեկավարները նախագահներին և ղեկավարներին՝ Միևնույն կայացած հանդիման ժամանակ կոնսենսուս էր ձեռք բերվել սրատեգիական ուժերի վերաբերյալ: Որոշվել էր, որ դրանք, ինչպես նաև սակիկական միջուկային ուժերը, կգտնվեն

Ուկրաինայում կսկսվի զինվորական երդման ընդունումը: Նրանք, ովքեր կհրաժարվեն երդումից, ստիպված կլինեն լքել Ուկրաինայում սեղակայված զինված ուժերը կամ զորացրվել: Դա լուրջ խնդիրներ կառաջացնի, քանի որ այստեղ ծառայում են ազգությամբ ռուս 75 հազար սպա: Ինչ վերաբերում է Սեւ ծո-

Մարեալ Շադոնիկով. Ջինված ուժերը չդիտարկվեն ներքին հարցերում

ԱՊՊԻ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար, ավիացիայի մարեալ եւզենի ՇԱԴՈՆԻԿՈՎԸ բացատրիկ հարցազրույց սվեց «ԻՅ»-ի հատուկ քրթակից Պյոտր Վասիլեւի:

ԱՊՊԻ միասնական հրամանատարության վերահսկողության սակ: Արդեն մեակվել է այդ զենքի կառավարման, սխաղողության և դրանց հետ առնչվող բոլոր հարցերի համաձայնեցման մեխանիզմը:

Միջուկային կոճակ. Մեկ կառավարակեցը «սեւ ճամդողկը», գտնվում է Ռուսաստանի նախագահի մոտ, մյուսը՝ մարեալ Շադոնիկովի: Երբ որդը հիմա դառնաւ սեւ վաղ այն գլխավոր բարի ոյեի սընորհմության սակ է:

Տակիկական զենք. Հանրադեմությունների սարածում այժմ գտնվող տակիկական միջուկային զենքը կոչնչացվի Ռուսաստանում: Արդեն հիմա այն հնարավոր է դուրս հանել մարտական կազմից և հերթադադարումից ու ոչ դիտարկել դարձնել գործարկման համար: Մակայն այս դեղում անհրաժեշտ կլինի որոակի քանակություններ վարել ամերիկացիների հետ: Պե՛տ է հավասարություն դադարանել միջուկային հարձակողական սղառազինությունների գըծով:

Սովորական զինված ուժեր. Միասնական զինված ուժերի վերաբերյալ դիրորոշումը ստացավ 5 ղեկությունների՝ Ռուսաստանի, Հազախստանի, Հայաստանի, Տաջիկստանի և Ղրղզստանի աջակցությունը: Մյուսները ցանկություն հայտնեցին ունենալ սեփական զինված ուժեր:

Հազվի առնելով այն, որ Ուկրաինան արդեն քազմարիվ օրենդարական ակեր է ընդունել այդ հարցի վերաբերյալ, որոշվել է, որ արդեն հունվարի սկզբին կսկսվի սովորական զինված ուժերի հանձնումը Ուկրաինային:

Ինչդեպ է իրագործվելու զինված ուժերի հանձնումը. Ստեղծվել է համակարգիչ կոմիտե՛ն՝ գլխավոր հրամանատարի սեղակալ զենբարակցող Պյանկովի գլխավորությամբ: Հունվարի 2-ից սա աշխատանքի է անցել Ուկրաինայում, սակայն ամենակարևոր փաստաթղթերը կստորագրվեն Ուկրաինայի կառավարության և մարեալ Շադոնիկովի կողմից:

Տարածայնությունների առկայության կադակցությամբ որոշվել էր, որ երկու ամսվա ընթացքում Ե. Շադոնիկովը քանակություններ և խորհրդակցություններ կանցկացնի ԱՊՊԻ-ի անդամ-դեմությունների բոլոր ղեկավարների հետ նույնպես ունենալով կոորդինացնել սովորական զինված ուժերի ղեկավարման վերաբերյալ ընդհանուր դիրորոշումը, ինչդեպ նաև սեփական զինված ուժեր ստեղծելու նրանց իրավունքը իրագործելու կարգը: Գլխավոր հրամանատարն իր խնդիրն հետևաբար բոլոր ինքնիշխան ղեկություններում: Երկու ամսից հետո նախատեսվում է անցկացնել ղեկությունների նախագահների և ղեկավարների ևս մեկ հանդիմուն վերջնական դայամնավորվածություններ ձեռք բերելու համար:

Պե՛տությունների դիրորոշումը զինված ուժերի քաճաման հարցում. Մի բարբ ոյեությունների դիրորոշումը զինված ուժերի քաճաման հարցում կարող է հանգեցնել հերթական սոցիալական դժվարությունների: Մարեալ Շադոնիկովի կարծիքով, միանգամայն հնարավոր է այնդիտարկել իրավիճակ, երբ Ադրբեջանում ծառայող ռուս զինճառայողը չցանկանա այնտեղ երդում տալ:

Անհրաժեշտ է անցումային Երջան՝ մոտ երկու տարի, որի ընթացքում հնարավոր կլինի բոլոր այս խնդիրները լուծել փաղափարք ճանադարիով՝ «հանգիտ, առանց կորուստների, արցունքների և արյան»: Այդ ժամանակաբաճանում անհրաժեշտ է ԱՊՊԻ-ի միասնական զինված ուժերը դադարեցնել հրամանական հրամանատարության սակ: Կարելի է գլխավոր արքը դարձնել միասնական: Բոլոր համադաստիսան հարցերը կարող է լուծել դասընթացայն նախարարների խորհուրդը:

Ուկրաինայի դիրորոշումը մասին. Ուկրաինայի դիրորոշումը ամենախիստ է: Այստեղ հարցն արդեն լուծված է, կստեղծվեն սեփական զինված ուժեր: Հունվարի սկզբին

վի նավատորմին, աղա այն սրատեգիական ուժերի քաղկացուցիչ մասն է: Բազմարիվ հարցեր են առաջանում նավատորմի քաճաման գործում:

Ռազմական ուժեր. Հիմա, մարեալ Շադոնիկովի խոսքերով, իրականացվում է խոտոտածակալ ուժերում, որը զինվորականները մտադիր էին կենսագործել ավելի վաղ:

Տեղի է ունեցել քանակի աղակուսակցա-

կանացում, ռազմափաղափական կառուցվածների աղարատում կրճատվել է մեկ հոտը վարչություն դաստիարակության նախարարության գլխավոր տեսչությունը: Ծուտով կկրճատվի, այսդեպ կոչված, «դրախտային խուճը» (գառաճայալ տարիքի մարեալների խուճը, որոնք կատարում էին զինված ուժերի տեսչությունի գոտ խորհրդանական աշխատանք): Հետագայում նախատեսվում է կրճատել արևմտյան, հարավ-արևմտյան, հարավային և արևելյան շորս ուղղությունների գլխավոր հրամանատարությունները:

Ընդունվել են նոր օրենդարական փաստաթղթեր զինճառայողների սոցիալական դաստիարակվածության վերաբերյալ, վերաճակվել են կանոնադրության որո հոդվածներ: 1992 թ. քանակը մտադիր է անցնել գորբի համալրման խառը սկզբունքի, կմնա դաստիարակող զինճառայությունը և կստեղծվի դայամնագրային ճառայություն:

Ռազմական դրկսրինան. Դրկսրինան մըճակվում է: Այն դե՛տ է համաճայնեցվի ԱՊՊԻ-ի բոլոր ղեկությունների հետ: Սկզբունքներն այն չի փոխվի կմնա դաստիարակական, սակայն, հազվի առնելով ղեկությունների բարեբը, ստիպված կփոխվեն որո դըրույթներ:

Նոր դրկսրինայի մեակման հիմուն կլինեն զինված ուժերի կատարելագործման որակայալ դարամտեր. զինճառայողների նախադաստիարակման և ուսուցման մակարդակի, սեփանկայի որակի քաճացում ու որակավաճ նոր մտածողություն:

Մարեալ Շադոնիկովի գլխավոր խնդիրը. Առաջին հերթին սոցիալական հարցերի լուծումը դե՛տ է լինի զինված ուժերի ղեկավարության ուսուցողական կենտրոնում: Դա ամենագլխավորն է Երբ հաջողվի դադարանել մարդկանց, աղա կհաջողվի դադարանել զինվորական կարգադադարությունը և զորահավաքի դաստիարակվածությունը: Ջինճառայողների ավելի քան 200 հազար ընտանիքներ չունեն քնակարաններ: Պաստիարակության նախարարությունը միջոցներ է ձեռնարկում: Նա օգնության համար դիմել է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին:

Ջինված ուժերի օգտագործումը երկրներում. Մարեալ Շադոնիկովի դիրորոշումը անաստան է: Ջինված ուժերը չդե՛տ է օգտագործվեն փաղափական, ազգային և մյուս ներքին դե՛տական հարցերի լուծման համար: Դա քանակի գործը չէ: Նա մտադիր է ամեն ինչ ամակ, որդեսզի հնարավորություն չսա որևէ փաղափական ղեկավարի քանակն օգտագործել իր դաստիարակի մոյատակներին հասնելու համար:

Սեւծովյան նավատորմ, ուկրաինական, քե...

«Սեւծովյան նավատորմը դե՛տ է լինի ուկրաինական և մտնի հանրադեմության զինված ուժերի կազմի մեջ», բարբ օրը, հունվարի 4-ին, Կիեւում մամլո ստուկի ժամանակ հայտարարեց Ուկրաինայի դաստիարակության նախարար Կոնստանտին Սորոզովը: Երբեք, որ նավատորմի ճակատագրը դե՛տ է լինարկվի Կիեւում հանրակցության զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար մարեալ Շադոնիկովի հետ կայանալի հանդիմուն ժամանակ, նախարարը միաճամանակ դե՛տ արտահայտեց հանրակցության այլ անդամ-դեմությունների հետ այդ հարցով որևէ քանակցություններին:

Մինչ այդ, Շադոնիկովը անցած բարբ օրը Մոսկվայում մամլո ստուկի ժամանակ «հաղճեղ» էր համարել Սեւծովյան նավատորմը Ուկրաինային տալու դադարանը, որը, ըստ նրա, սրատեգիական ուժերի քաղադրաման է կազմում, և հունվարի 3-ին Կիեւի, Օդեսայի և Մերձկարդասյան զինվորական օկրուգներ ու Սեւծովյան նավատորմ է ուղարկել երդման տեղադրող հավասարմությունը ճանրակցությանը: Այն առաջացրել էր, ըստ Կոնստանտին Սորոզովի, Ուկրաինայի, մասնավորադեպ, նա խորհրդարանի «խիտ դժգոհությունը»:

Սորոզովն ասաց, քե այսօր, հունվարի 8-ին, Ուկրաինայի խորհրդարանում հանդիմուն կկայանա Սեւծովյան նավատորմի սղաների մի մեծ խմբի հետ, որոնք դադարանում են, որ նավատորմը դաճեա ուկրաինական:

Ըստ Կոնստանտին Սորոզովի, զինվորականների ոչ մեկին չեն ստիպելու հավասարմության երդում տալ Ուկրաինային: Նա հայտնեց նաև, որ քանակցություններ են գնում հանրակցության մի բարբ դեմությունների հետ: Ուկրաինայում սեղակայված նրանց հայրենակից զինճառայողներին փոխանակել այդ երկրների սարածներում ճառայող ուկրաինացիների հետ:

Միևնույն ժամանակ, երկուբարբի օրը, հունվարի 5-ին, Ուկրաինայի ազգային գլխավոր վերաբերակված զորամասերի առաջին 100 զինճառայողները, որոնք հրաժարվել էին երդում տալ, հրաժե՛տ սվեցին իրենց զնդերի զինվորական դրեներին: Երեկ օաճատարատորային ինքնաթիռներով նրանք մեկնեցին Ռուսաստան, որտեղից ճառայության էին կանչվել: Ըստ դայամնավորվածության, Մոսկվա, Սանկտ-Պետերբուրգ և Իմճին Նովոորո ղեկի վերադարձվեն 850 զինճառայող, որոնք չեն ցանկացել հավասարմության երդում տալ Ուկրաինայի ժողովրդին:

Կիրակի օրը Ուկրաինայի նախագահ Լեո-

Մոլդովյան դաստիարակում է դեմադաններ բացել

Ավելի քան 30 ղեկություն ճանաչել են Մոլդովայի հանրադեմությունը: Այդ մասին ազգային օտդիոյին տված հարցազրույցում հայտարարեց հանրադեմության արտաին գործերի նախարար Նիկոլայե Զիլուն: Նա խոսքերով, Մոլդովյան կուլեննա 17-20 դեմադաններ բոլոր մայրամասներում, որոնք համատեղությամբ կներկայացնեն Մոլդովայի բարեբը քանակակ երկրներում:

Մոլդովայի արզորճնախարարության կարբերը (մոտ 40 աղազա դիվանագետներ) արդեն նախադաստիարակում են Ռումինիայի մասնագիտացված ուսումնական հաստատությունում:

1992 թ. կարող է դաճեալ Մոլդովայի և Ռումինիայի վերամիավորման տարի, սակայն է վերամիավորման ազգային խորհրդի Մոլդովայում սարածած ամանօրյա դիմումի մեջ: Այդ խորհուրդը ստեղծվել էր անցյալ տարի դեկտեմբերին: Գիմնադիրի իրավունքով նա կազմի մեջ են մտնում Մոլդովայի խորհրդարանի 46 և Ռումինիայի ազգային ժողովի 61 դաստիարակներ:

Դիմումի մեջ նվում է, որ «խորհրդային կայսրության փլուզումը իրական նախադրյալներ է ստեղծել Մոլդով-Ռիբեմտող դաճնի հետեանները վերացնելու, դասական արդարությունը վերականգնելու և մայրադեմիի հետ վերամիավորելու համար»:

Ճանրադեմության խորհրդարանի փարսուղար Իոն Տուրկանուն կանխատեսում է, որ խորհրդարանը կփլուզվի և լուծարի կենտրակվի, երբ վերամիավորման կողմնակիցները դաստիարակում կեն հանրակցություն: Նա «ԻՅ»-ին տված հարցազրույցում ասաց, որ հանրակցեն հնարավոր է ԱՊՊԻ մասին համաճայնագրի վավերացումից հետո:

Տուրկանուն անհետանկարային անվանելով ճանրակցության աղազան, չի դաստիարակում այն, սակայն գտնում է, որ Մոլդովայի նախագահ Սենգուրը դե՛տ է խորհրդակցի Ռումինիայի խորհրդարանի և ղեկավարության հետ: «Սեւծովյան է կողմնորոշվեն միայն Արեւելի ուղղությամբ»՝ ասաց Տուրկանուն, այլ դե՛տ է համագործակցեն նաև Պրուտիցի այն կողմ աղորդ մեր եղբայրների հետ»:

Ոչ Կրակուկը հայտարարեց, քե Ուկրաինայի սարածում սեղակայված բոլոր զորամասերը, քաճատությամբ սրատեգիական ուժերի մեջ ներգրավվածների, կազմում են Ուկրաինայի զինված ուժերը և մինչև այս սարվա հունվարի 20-ը դե՛տ է հավասարմության երդում տան Ուկրաինայի ժողովրդին:

Միևնույն, ինչդեպ հայտարարեց Ռուսաստանի Ֆեդերացիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Ռուսլան Նասրուկանովը, նախկին միության զինված ուժերը ստեղծվել էին հիմնականում Ռուսաստանի աջակցությամբ, և Ռուսաստանը միջոցներ կճեճարակի դաստիարակելու քանակն ու նավատորմը զավթելու բոլոր փորճերից և կադրակովի զինճառայողների նորակայանն ու ճառայությունը: Նա ասաց, որ ԱՊՊԻ առանճին դեմություններ ձգտում են երդում ընդունել իրենց սարածում սեղակայված ստորաքաճանումներից, որն աղորճի է: «Երբ ցանկանում են դադարանել ճանրակցությունը, չդե՛տ է նախադեմին Միևնույն և Ալմա-Աթայում ձեռք բերված համաճայնագրեբից», նեց Ռ. Նասրուկանովը: ■

Ելցինը ընդունում է միջուկային «Սեւ ճամդողկը»:

Նախկին ԽՍՀՄ-ի զինյալ ուժերի ազգային կազմը

Նախկին ԽՍՀՄ-ի դաստիարակության նախարարության տվյալներով, խորհրդային զինված ուժերում այսօր ճառայում է 167 հազար ուկրաինացի սղա, ընդ որում, Ուկրաինայում միայն 60 հազարը: Ուկրաինայի սարածում սեղակայված ստորաքաճանումներում ճառայողների ավելի քան 44 տկոսը օուսներ են և միայն 40 տկոսը՝ ուկրաինացիներ: Այս տվյալները հանճնվել են Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի անվանգության կոմիտե:

Ռուսները կազմում են Ղրղզստանի բոլոր զինճառայողների 52 տկոսը, Դադախստանում՝ 50, Ուզբեկստանում՝ 44, Թուրքմենստանում՝ 43, Ադրբեջանում՝ 41 տկոսը: Ամենից փչ ոուս զինճառայողներ կան Ճայստանում, մոտ 32 տկոս: Իմիջիայլոց, հայերն ավելի բաս են՝ 33 տկոս: Դա ԱՊՊԻ երկրորդ ղեկությունն է, որի սարածում գերակաում են ազգությամբ բնիկ զինճառայողները: Առաջինը Ռուսաստանն է՝ ավելի քան 61 տկոս օուս: ■

Լեոնիդ Բրեճնեւի դեմ մահափորճ կատարած սղային վճարվելու է դրամական փոխհատուցում

24 հազար օուրիկ դրամական փոխհատուցում վըճարել կրտես լեյտենանտ Կիկոր Իլիինին, որը 1969 թ. զինված մահափորճ է կատարել ԽՍՀՄ զլխավոր փարսուղար Լեոնիդ Բրեճնեւի դեմ, այս որոշումը կայացրեց Սանկտ-Պետերբուրգի փաղափային դաստիարակ: Դաստիարանի որոշմամբ, փոխհատուցումը դաստիարակ է վճարել Լեոնիդգրադի օազմական օկրուգի բարբը Երբեք:

Այդ որոշումը կայացվել էր Լեոնիդգրադի օազմական օկրուգի հրամանատարության վ. Իլիինի հայցի դասական մեկամյա լննություններից հետո: Իր հայցի մեջ նախկին սղան դադարանում էր վճարել 60 հազար օուրիկ որդե փոխհատուցում՝ մահափորճից հետո կազանի հոգեբուճարանում իր 20-ամյա ստիդողական բուճման դիմաց:

1969 թ. կրտես լեյտենանտ Իլիինին դադարանել էին հիվանդանոց դուխիտոյատիա ախտորոշմամբ, իսկ քանակից ազատել էին սոսկ 1990-ի զարնոց:

Կիկոր Իլիինը իր հայցի վերջին լննարկման ժամանակ կարծիք հայտնեց, քե «Լեոնիդ Բրեճնեւի դեմ կատարած իր մահափորճով ինքը արագացրել է Խ. Միությունում վերափոխումների ժամանակաբաճանը»:

Սփիւռքի դերը ու անոր յուճարարը

Հայաստանի արագործնախարարի փարիզահայ համայնքի հետ անցյալ տարվա դեկտեմբերի սկզբին ունեցած հանդիպումը եւ այդ ընթացքում սփյուռքահայությունից ի նդաս Հայաստանի նյութական միջոցներ հանգանակելու մասին կատարած հայտարարությունը, մանավանդ ինչ վերաբերում է դրա ձեւին, խանդավառությամբ չի ընդունվել ներկաների կողմից, ինչուեւ վկայում է տեղի «Յառաջ» թերթի աշխատակցուհու ստորեւ արտատպող հոդվածը:

Հայաստանի արտաքին նախարարին Եւրոպայի Երջադրոյսին մէջ տեղ տրուած էր նաեւ Փարիզին, որովս բազմանդամ ու բարձր գաղութի մը մայրաքաղաքը: Փարիզի հայութիւնը այս առիթով հանդիպումի մը հրահրուեցաւ նոր նախարարին հետ, դեկտեմբեր 3-ի Երեւոյնս, Բաղախին Աժճորտէ եկեղեցիին սրահը:

Բացման իր խօսքին մէջ Սեդա Մավեան յիշեց նախագահ ընտրուելէն անմիջապէս ետք տրուած հարցազրոյցի մը ընթացքին Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ըսածները, արտաքին նախարարութեան զարկ տալու քողոր միջոցառումներուն դիմելու ու այս նդասակով սփիւռքի ուժերէն առանելագոյնս օգտուելու տրամադրութեան մասին: Այս տրամադրութեան գործնականացումը նկատեց աներկապայումս մը նախարար ու Ֆրանսահայում մը Բիւրիսիան Տէր-Սեփանեանի, նախագահի խորհրդատու Նեանակումը: Այդ խօսք առնելու հարիւրեց Բաժնի Յովհաննէսեանը:

Հասանաբար դէպ է եմբարդել որ դասերազմի մը վախով, Երջափակումներու ստեղծած նդղոքիներով վրդոված ներկայ բազմութեան հոգեկան խրախոյս ներշնչելու նդդասակը կը հետադարձ Բաժնի Յովհաննէսեանի խօսքին սկիզբի մասը, Բանի որ իբրեւ Ամերիկայի Բաղախին դէպ է Բազմաեղակ ըլլայ հոգեբանական ազդակին կարեւորութեան: Ան ըսաւ, որեւն, թէ մենք բախտաւոր սերունդ ենք, որովհետեւ այս դասական ժամանակաշրջանին մեզի վիճակած է ոչ միայն ակամաստ, այլեւ մասնակից ըլլալ Հայաստանի վերելքին: Ու փոխանակ անմիջապէս այս վերելքին բաղկացոյցի տարերուն մասին խօսելու, ան բառական անբոխալար քննարկումներով յուսաց նոր Եւրոպայ մը դնել հայրենիքի ու սփիւռքի այն բնկորին միջեւ որ փոքրացած էր զինքը լսելու:

Գալով սփիւռքէն սոյաւտածին, զոնէ Ֆրանսահայութեան, ան որովս բազմամայն համայնք, բայց սակայն մէկ կամք, գործոց դեր դէպ է կատարել տեղական իշխանութեան մօտ որովսզի նկատել աղաւաղութի Դարաբարի հարցին ու Հայաստանի անկախութիւնը մանաւանդ զտեւ: Պարտականութեան այս յանձնումէն ետք, բառական աւելորդ երախտարարութիւն մը արտայայտեցաւ երկրաւարժին յարգող սփիւռքի օժանդակութեան համար: Յետոյ վարձարութեան դէպ ըստեցաւ որ այսուհետեւ Հայաստանի հետ մեր կապը որդակի դիտել ըլլային, դիտութեան անհատ, կամ որեւէ կազմակերպութիւն: Բայց Բանի որ այս նոր որակի ու Բիջ մըն ալ զարմանալի քննարկով, յարաբերութեան համար նախատեսուած գործընթացին մասին ոչ մէկ Եւրոպայի տեղեկութիւն ունեցանք, զայն ալ արձանագրեցինք դարազայականին շինք մէջ...:

Բաժնի Յովհաննէսեանի խօսքին վերջին մասը յակացում էր յուր ծրագրի մը, անոր տեղեկ դառնալէ ետք իմաստաւորեցան անհասկնալի կամ աւելորդ նկատուած երախտարարութիւններն ու դարազայականները: Այդ ծրագիրը առնուած էր «Արտաքին Բաղախանութեան դիտական հիմնադրամ»ի մը, անոր Եւրոպայ կարելի դիտել ըլլալ Հայաստանի ներկայացուցիչներ ունենալ արեւմտեան գոնէ զիտաւոր մայրաքաղաքներուն մէջ: Այս հիմնադրամը դիտել գոյանաւ ու սնանքը ըսփիւռքի հայութեան յակացումներով ու կը սոյաւտէ որ ամէն ոք իր կարողութեան համար մասնակցելու անոր, անով կատարել հայրենիքի հանդէպ դարաքը: Այս մասին մանրամասնութիւնները յարգողով դիտել տեղեկացուցին, սակայն, օրինակ այսօրուցէն հարաջ մըն ալ կարելի էր գոյացնել, ետք Ֆրանսահայ խրախոյսի ընտանիք օրը մէկ Ֆրանսի տար այս ծրագրին համար: Մտածուած էր նաեւ խրախոյսի ազդակին մասին, անոնք մեծ գո-

մանք դիտել այն, դիտել դառնային «Հայաստանի փարքները»... Սփիւռք-գոյանին ուղղուած այս մեղաւոր հեռանկարէն ետք արտաքին նախարարը աւելորդ չնկատեց անգամ մը եւս յիշեցնել սփիւռքի միւրական կարողակներուն ու մեր դարաքին արխանին Բիջ մը բարդ աղբնութիւնը ու «կեցցէ»ներով, մեր գործակցութեան սերտացման մարքանով վերջ տալ խօսքին:

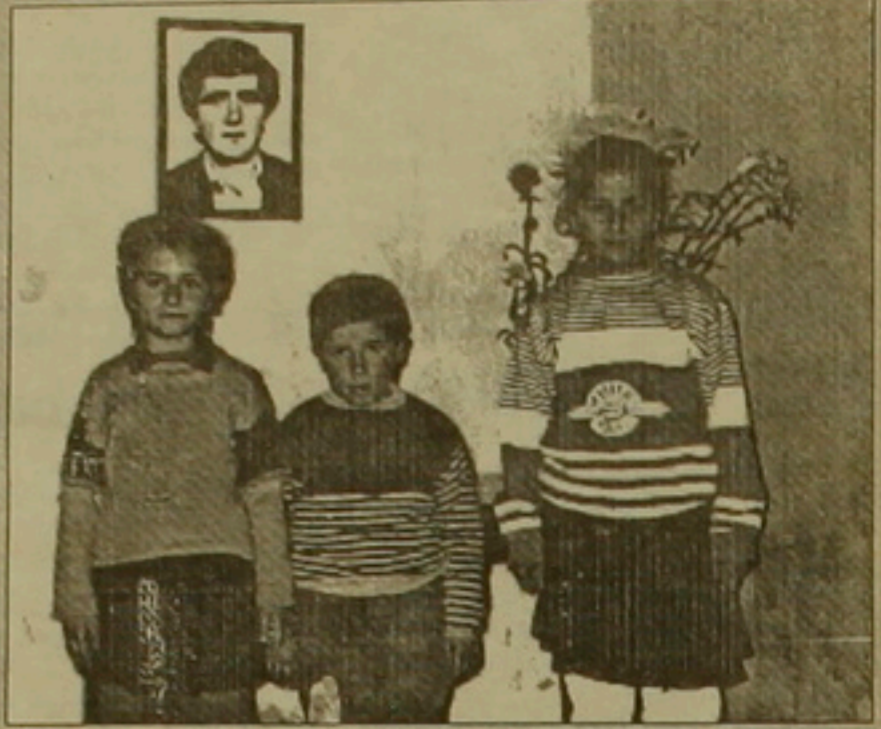
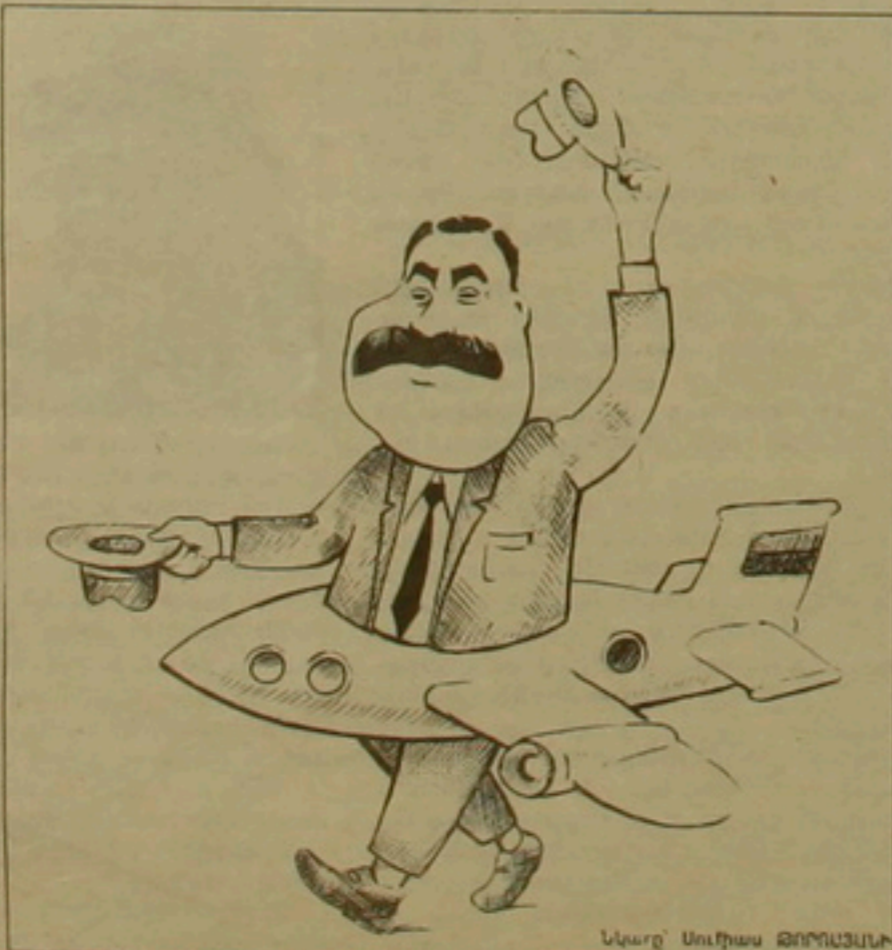
Սեդա Մուրաշեանի կողմէ բազմամարտ ներկայացուելէ ետք անոր ըսածին անփոփոմը, խօսք առնելու հրահրուեցաւ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահին եւրոպական յարաբերութիւններու խորհրդակցան, Ֆրանսահայութեան ժամօր դէմք Բ. Տէր-Սեփանեան, ան անփոփոմ արտաքին նախարարութեան կառոյցի, կազմակերպութեան հարցերը, աղա եւրոպական իրենց Երջադրոյսին տեղեկութիւնները, Անկոյի, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Սրբազորակի մէջ դիտական դիտելու հետ զանազան հանդիպումներ առիք կոտային իրեն լաւատեւ ակնկալութիւններ ունենալու, օրինակ, հաւանական էր որ անգլո-գերմանական, իտալական եւ քերես Ֆրանսական ներկայացուցչութիւնները բացուէին յարաբերակալ տարի Երեւանի մէջ:

Պարտական բազմամարտներով անհարկի կերպով երկարած երեւոյթին վերջին քաժիքը յակացում էր հարցումներու, ներկաներու գրաւոր հարցումները համարող խումբ մը զանոնք կը բարձրանէր ու կ'ողորմ նախարարին, կարելի չէ ըսել որ իր խօսքով արտայայտուածէն անկի ընդարձակութեան օրեւէ հարց, հետաքրքրութիւնները կեղծուցած էին առանկաբար Թուրիոյ հետ յարաբերութիւններու, Դարաբարի, Հայաստանի դատարարութեան անուցում կէտերու վրայ: Ըստաժը այն էր որ Հայաստանի իշխանութիւնները յուսալից էին բազմակողմանի բանակցութիւններու ընթացքէն ու ժամանակ դէպ էր Եւրոպայ մը մարզերու մէջ կտրուած ժամբան յակացուէն արձեւորելու համար:

Բաժնի Յովհաննէսեան իր խօսքը սկսած էր յիշելով դասմարան հայրը, ան սնակախորհիւններ ունէր Հայաստանի աղազային մասին, Բանի որ զուգահեռներ կը նկատէր անորին անկախութեան Երջանին ու ներկայի միջեւ: Ի՞նչ տանձմամբ էր արտաքին նախարարի դատարար, խոստանալով որ միասնական աշխատանքով դիտել կամ իրաւորութեան կրկնութիւն մը ու նոր անկախութիւնը յարաժական կեանք դիտել ունենաւ, ետք Աստուած ուղէր:

Բաժնի Յովհաննէսեանը մտիկ ընել որովս արտաքին նախարար, կրցաւ, արեւոք ներկայ բազմութեան այն հաւատք ներշնչել թէ ունէր անհրաժեշտ ու դիտել կրցաւ յարգել իր խոստումը: Դժուար է ըսել, դատարար անտեղի ժախերով սխալ հասցէի ուղղուած խանդակարարութեան մը ու յուսախարութիւն արտայայտող դէմքեր, մանաւանդ որ անկախութեան յարաբերութիւնները համար Աստուծոյ կամքին երախտարար լաւատարարութիւն ներշնչող ազդակ մը չէր կրցաւ նկատուի մեան դարազայի մը մէջ:

Սփիւռքի ԹՈՂՈՅՆԵՆ

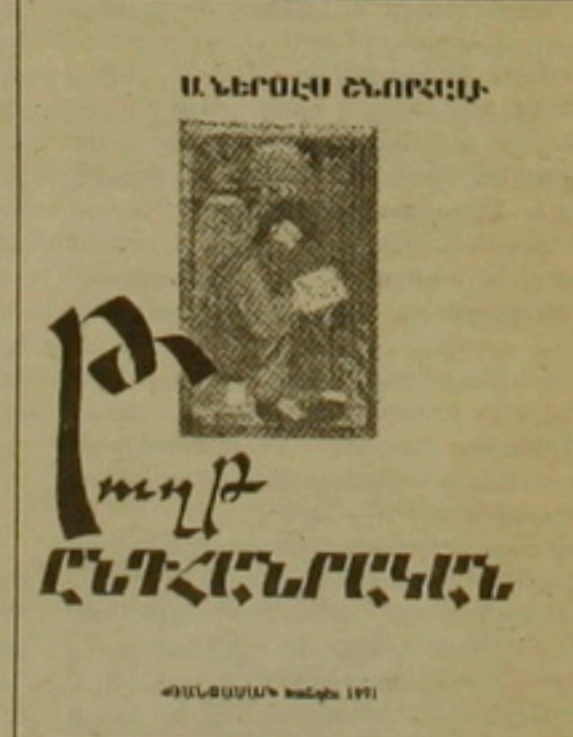
Անահիտը, Գեւորգը եւ Ազնիվը դեկտեմբերի 31-ի գիշերը Լոր տարին դիմավորեցին առանց իրենց հոր:
Արաբէկ Վարդանյանը 1991 թ. հոկտեմբերի 11-ին զոհվեց Եւրոպայում գեներ ձեռքին հայրենի հողը դատարարութիւն:
Այդ օրը Հայաստան աշխարհում Վարդանյանների նման բազմաթիվ ընտանիքներ Լոր տարին դիմավորեցին ամուսնու, հոր, եղբոր կամ հարազատի բացակայությամբ:
Եւրոպայում արցախյան դատարարութեան ընտանիքների Լոր տարին եւ Սուրբ ծնունդը, մարտիկ, որ առաջիկա տարին մեզ զոնէ մի Բայլ առաջ տանի դեղի այն դատարարները, որոնց իրագործման համար իրենց արյունը թափեցին հայրազայումներ:
ՀՀԳ «Երկրի Աղբալեան» ուսանողական միութիւն

«Գանձասար» հանդէպի հրատարակութիւնը լոյս է ընծայել Ս. Ներսէս Եւրոպայում «Թուրք ընդհանրականը» աշխարհաբար լեզուով տր Ստրոպ Բահանայ Արամեանի, Տիգրան Խաչատրեանի, Սեդա Սամբուցեանի բարձրանութեան (Ս. Ներսէս Եւրոպայում, Թուրք ընդհանրական, «Գանձասար» հանդէպ 1991), վեհապատ Հայրապետի օրհնութեանը եւ Արցախի թմի սրբազան եղիկոպոսի հրամանով եւ հովանաւորութեամբ:
Այսօր վերսին առաջացել է հոգեւոր գործերի բարձրանութիւնների դատարար, բայց հայրենից, Բանի որ քնիկ հայրենը դարձել է գրաբար, անմատչելի այսօրուայ մատուրականների ճեղղ մեծամասնութեան համար:
Եւ անա մեր տեղանին դուրս է խնկարոյր հոգեւոր ծաղկեղնի մի գեղեցիկ ծաղիկ Ներսէս Եւրոպայում «Թուրք ընդհանրականը» գրուած հայ ժողովրդի կեանքի աննատագնադատարարութեամբ մի վարուէ հոյասակների հետ ծանր էն դժուարակի հարկեր դնելով, որոնք չեն կարող կրել, այլ իւրաքանչիւրին օրհնով եւ ըստ կարողութեան չափի դատարար, յիշել, «որ դուք էլ Տէր ունէր երկնում, եւ Լոր առաջի աշտարար չկայ» (Եփես. Զ 9), ինչուեւ տաւու է առաւելալ: Ոչ ոքի մի գրկել եւ մի նեղել աղաւաղներն եւ տեղանկերին...:

«Կաւառը, կողմերից մէկին սիրելը, անտարարութիւն ու դիտարարութիւնը կամ որեւէ մէկից սոյաւտելի դատարար քող դատարար չլինեն, որ դատարար ժամանակ անհրաւիր արդարացուէ եւ արդարի իրաւունքները խեղաթուրէ...»:
«Կաւառը, կողմերից մէկին սիրելը, անտարարութիւն ու դիտարարութիւնը կամ որեւէ մէկից սոյաւտելի դատարար քող դատարար չլինեն, որ դատարար ժամանակ անհրաւիր արդարացուէ եւ արդարի իրաւունքները խեղաթուրէ...»:
Թէ մեզանում ինչ չարիքներ են գործուել, ինչ ունեցուածներ են յափճակուել անողակի եւ ուղղակի ծանադարարով, ո՞վ կարող է թուել կամ տեղեկութիւն, թէ ինչուեւ է վիճի խրանում Բրիտանիալ աշխատարար ստացողի եւ

Ս. Ներսէս Եւրոպայում «Թուրք ընդհանրականի» նոր բարձրանութիւնը

լից Երջաններից մէկում (ԺԲ դար), երբ Հայաստանի գաւառներն անջատուած էին մահմեդականների հոռ զանգուածներով, երբ օտար ազդեցութիւններն աղաւաղում էին մեր կենցաղը, երբ քոյում էր մեր հաւատքը եկամուտ կրօնների, դատարարների եւ սովորութիւնների ներխուժման առջեւ:
Անա այդ ժամանակ Ս. Ներսէս Եւրոպայում տարածում է իր «Թուրք ընդհանրականը», որի իրաւունքն ունէր իր հոգեւոր դատարարի քերուժով:
Թարգմանիչները ոչ միայն հաւատարար են մնացել քնարի տարին, այլեւ ներքին իմաստներին: Իմաստները որոշ առումով վերաբերում են նաեւ դատարար ուղղադրութեան դատարարմանը այն տեսակէտից, որ հոգեւոր գրականութեանը հարողակցուելով դատարար ուղղադրութեամբ, կամուրջ է ստեղծում նաեւ դեղի մեր քուն մայրենի լեզուն:
«Թուրք» ուղղուած է հայ ժողովրդի գրեթէ քող խաւերին առաջին հերթին եկեղեցու սոյաւտուներին (վանականներին, վանահայրերին, եղիկոպոսներին, Բահանների դատարար) եւ աղա իշխաններին, զնտուրներին, Բաղախանցիներին, երկրագործներին, ողջ ժողովրդին եւ ի վերջոյ կամուրջ: Դա Երջադրութեան մի կոչ է եւ իւրաքանչիւրին ուղղուած դատարար քերտիւրքերէն կատարել իր դատարարութիւնները, վասակի աւելորդ բաց սրտով բախել կարիքաւորներին (դա նոյնն է ինչ տալ Աստուծոյ), դատարարել դատարարները, հեռու մնալ մեղերից ու զայրակողութիւններից: Եւրոպայում մօտ մեղիների ու զայրակողութիւնների զանազան տարերակները եւ դրանց յարաբարման ուղիները տրուած են մեծագոյն իմաստարար: Դրանք ներկայացուած են Եւրոպայ եւ կեանքի խոր ծանադրութեամբ:
Անա նա իրաւունքից մի Բանիցը, Կանանց, «Ուղղուել եւ արձաբից աւելի ձեր անձերը զարդարել անօրինակութեամբ եւ դատարարութեամբ»:
«Թող ոչ ոք օտար ներկերով իր երեսը չայրազուէ» մեղի զայրակողութեան դատարար դատարարով անմիջ երիտարարներից»:
Երկրագործներին, «Արքաբէկ զինով, որում զեղիքներն եւ իմարութիւն է, որ մայր է դոտարարութեան, ամէն տեսակ ողորութիւնների, անհրաւիրութեան, վէճի, անարգալից, աղտոն խօսքերի, որից լինում են նաեւ ըստարարութիւններ...»:
Աշխարհի իշխաններին, «Արք, առաջինը այս դատարարներն են Բահանում ձեզ, անի-

իր կեանքը օրհնաւոր կամ աղորիցի առեւտրին, կատարարութեանը եւ կատարարութեանը նուիրած անձանց միջեւ, չափազանց ակնյայտ է այսօր, որ տանամետակներ Եւրոպայում «վերելի» իտարարարութիւնները թափանցել են ողջ հասարակութեան ծակոսիները մէջ, եւ իտարար, սուտ խոստումները (կամայ թէ ակամայ) դարձել քարոյական չափանիւ, իսկ ազնութիւնը, անօրինակութիւնը, դատարարութեանը դիտարար են որովս արտարներ (յամայն սուտ քարտարարութիւնն է վերանում է լիտարարութեան, որը նոյնուտ առօրեական է դարձել): Եւ Եւրոպայում մեզ վերադարձում է դեղի դարգ ծեւարարութիւնները, որոնց դատարարութեանը միայն կարող է առողջ, իննագիտակից ազգ ստեղծել:
Ինչ վերաբերում է հոգեւոր դատարարին, աղա նրանք միջ այժմ ակնատու դեր չեն ունեցել մեր անհատարար հասարակութեան մէջ: Բայց այսօր նրանց վրայ մեծ առաւելութիւն է դրում ազգն ու հաւատքն առողջացնելու: «Թուրք ընդհանրականը» այդ հոգեւոր առաւելութեան վկայականն է: Ուստի, Եւրոպայում արտարար դիտարար մեր ժողովրդը «Գանձասար» հանդէպ այս նուրը մեր սուր որ բազմաթիւ յորդորները, որոնք խիտ այժմեական են եւ կազդուելի դեղամիջոց այսօրուայ հասարակական ու մարդկային աշխարհի դէմ:
Վիզն ԴԱՅԱՐԵՆ

— Անցնելով այս դաշտահին, ի՞նչ խնդիրներ էիք Ձեր առջև դնում:

— Հակված չեմ այն սեսակետին, որ անցած 27 տարիներին Սփյուռքի կոմիտեին անբողոքուն ՊԱԿ-ի կույր գործիքն է եղել: Ըստ էության, սա Հայաստանի Սփյուռքի կառուցման միակ օղակն էր: Ե՛ր Համազասպյանի, ե՛ր Գալլաբյանի օրոք ի՞նչ գործ չի արվել: Գրանու կրկին համոզվեցի լինելով Ամերիկայում, որսել կոմիտեի նախորդ օրոքի գործունեության վերաբերյալ ընդհանուր առմամբ դրական կարծիքներ էին հայտնվում: Նոր դեկադարությունը խնդիր է դրել՝ դասել, դասադասել այն լավը, որ կար կոմիտեում եւ դրա հիման վրա էլ ավելի կատարելագործել աշխատանքները: Ի՞նչ խոսք, կոմիտեում նաև քերականներ կային: Գաղտնիք չէ, որ իր հիմնական աշխատանքներից բացի կոմիտեին նաև այլ գործառնություններ էր իրականացնում... Այ՛ն, նույն ՊԱԿ-ի խնդիրն է: Նաև անառնող խոսակցություններ կային, որ առանձին աշխատողներ «նվերներ» էին ստանում, դրանով

յալ մամուլում մեղադրանք հնչեց, որ մեծ մասամբ նախկին կուսակցական աշխատողներն են: Բայց այդ 15 հոգուց միայն մեկն է կուսակցական աղաքատու աշխատել...
— Իսկ Ձեր նախկին ղեկավարած հիմնարկի մարտիկ-լեհիստիստի ինստիտուտի աշխատակիցները...
— Այդ ինստիտուտից երկու հոգի են աշխատանքի անցել կոմիտեում: Եվ հետո, մարտիկ-լեհիստիստի ինստիտուտը աղաքատու չէր, ինստիտուտն ի՞նչ աղաքատու, դա հեռագրական աշխատանք էր: Երբ այսպես մտնեմք քոլոր ինստիտուտներում էլ մարտիկ-լեհիստիստն են անցել, կուսակցական ամբիոններ կային: Ուրեմն ի՞նչ, այդտեղ աշխատող մարդիկ է՞լ կուսակցական աշխատողներ էին...
— Վերադառնալով Ձեր կատարած կառուցվածքային փոփոխություններին:
— Նախարարների խորհրդի որոշմամբ ստեղծվեց ներքին սփյուռքի վարչություն: Մեզ նոր հաստիքներ էին խոստացվել, բայց... մինչ այժմ այնտեղ 4 հոգի են աշխատում: Եւ Բանի որ հունվարի 1-ից հետո էլ 10-30 տոկոսով

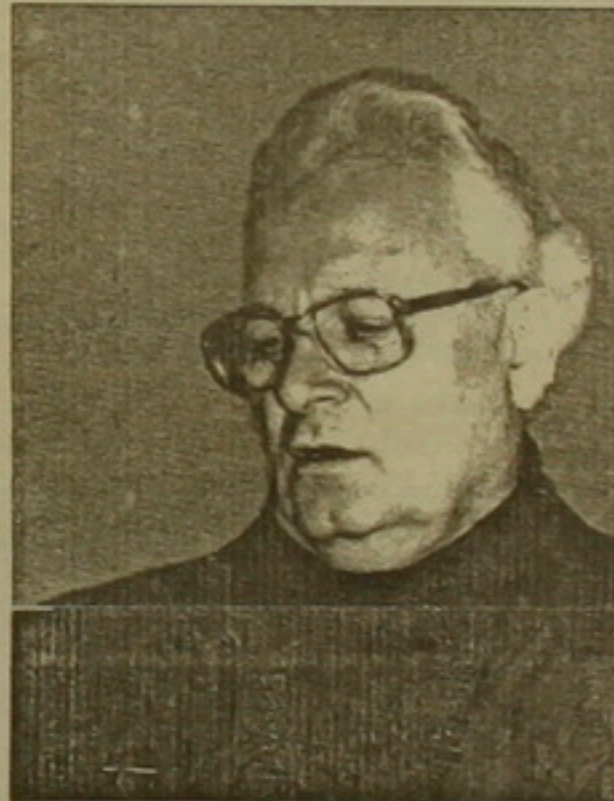
սփյուռքից մեզ դիմում են եկեղեցիների վերանորոգման, քերթի, դպրոցների ֆինանսավորման խնդրանքներով: Մտադիր են հնարավորության սահմաններում աջակցել: Գրա համար սնտեսական որոշ գործառնությունների միջոցով անցնենք, համաձայն ձեռնարկությունները ստեղծենք: Նախարարների խորհրդի որոշմամբ մեզ է հանձնվել «Վահագն» սրահանը, որ թեպետ այնտեղ գործարար մարդկանց եւ այլոց հետ համոզողունների ակտիվ կազմակերպում: Կարծում եմ, որ երբ լավ կազմակերպվեն այդ աշխատանքները, կոմիտեին որոշ օգուտ, օգուտ կունենա: Մեզ Հոկտեմբերյանում 10 հա հող են հասկացրել, որի կառուցվածքային առաջին օրոքը մեզ: Ուզում եմ այնտեղ հանգստավայր կառուցել, որտեղ մեկ ամսով կարող են հանգստանալ դեռ Հայաստանում չեղած մեծածախառն մարդիկ: Մի ուրիշ ծրագիր էլ կա՝ այստեղ հիմնել մրցակցային աշխատություններ: Որոշ տարածաշրջաններում կարողանանք այս մի ծրագիրն իրականացնել, այստեղից էլ կարող ենք դրա

կոմիտեին, իրենց խնդիրը միտի համարեն համահայկական գաղափարների եւ Հայաստանի օտար ողջ Սփյուռքի համախմբումը: Ու այս խնդրով, ծրագրով էի այնտեղ գնացել: Իմ ուղեւորությունը նաև սնտեսական որոշ խնդիրների լուծման միտում ուներ: Բազմաթիվ հանդիպումներ ունեցա, որոշ կոմիտեի համաձայնություններ ձեռք բերվեցին:
— Այդ համաձայնություններն ու տարածաշրջանային կառուցվածքային կարող ենք ի դերել լինել, Բանի որ անորոշ է Սփյուռքի կոմիտեի առաջան, կարգավիճակը եւ այլն:
— Այդ կառուցվածքային այժմ երեք կարծիքներ կան, նախ Սփյուռքի կոմիտեին միացնել արտաքին գործերի նախարարությանը, երկրորդ՝ լեհական նախարարությունը դարձնել եւ երրորդ՝ կարելի է այն ընդհանրացնել վերացնել: Անդրադառնալով այս երեք տարբերակներից յուրաքանչյուրին:
Կոմիտեին վերացնելու առաջարկը Սփյուռքը չիմանալու է թխում: Սա մեր միակ կազմակերպությունն է, որ ստատուկում, ծառայում է Սփյուռքին: Իսկ ներքին ու արտաքին սփյուռքում 5 միլիոն հայեր են ապրում: Երեք է, ժողովրդավարության այս տարածանքում դեռի արտաքին աշխատի բազմաթիվ ծանադարհներ են բացվել ու երբ նախկինում կոմիտեին «մեմբերական» դիրքում էր, ապա այժմ Սփյուռքը բախանցելու օտար ուղիներ կան: Այնուամենայնիվ, միտի մի կազմակերպություն լինի, որը կորդինացնի Սփյուռքի հայրենի կազմակերպությունները: Օրինակ, մենք բազում քոլոններ ենք ստանում, որ զանազան ծանադարհներով Սփյուռք են բախանցում արվեստի «գործիչներ», խմբեր, որոնք «ներկայացնում» են հայ մեակույթը, բայց, ըստ էության, դասիվ չեն քերում մեզ: Ասելիքս այն է, որ արտասահման հյուրաստանների գնացող մարդիկ միտի ընտրվեն: Այդ ընտրությունը կարող էր իրականացնել, ասենք, մեակույթի նախարարության եւ մեր կոմիտեի համատեղ համաձայնությամբ:
Սփյուռքը հոգեբանորեն վաղ կրթումի կոմիտեի վերացումը, որովհետեւ, այնուամենայնիվ, համայն այս կոմիտեի, սփյուռքահայերը սեսնում են դաշտահին մի մարմին: Չի կարելի նաև այս կոմիտեին լեհական դարձնել, որովհետեւ Սփյուռքում ամբողջական հասկանում կան, որոնք այսօր ընդդիմություն են կազմում ներկա իշխանություններին: Եւ երբ սա լեհական հիմնարկ դարձավ էլի միայն մի հասկանալի մեզ հետ կառուցված:
Ի՞նչ վերաբերում է արտաքին գործերի նախարարությանը միացնելու տարբերակին, սա անվավազ գործնադիր լուծում կլինի: Սփյուռքի հայերը իրենց կարող են երկրի ֆադադարները եւ մեր կոմիտեի համատեղ ընտրվել: Սա անընդունելի մտնեցում է ներկա տարածանքում, երբ մեր ժողովրդի մեծամասնությունն է Սփյուռքում ապրում:
— Մերծիվով առաջարկված այդ երեք տարբերակները, Գուր ունե՞ք Ձեր սեփականը:
— Սփյուռքի կոմիտեին, իմ կարծիքով, ինչ-որ բան գործել է՝ իբրև հասարակական կազմակերպություն, ոչ լեհական կազմակերպություն: Բայց, այնուամենայնիվ, վերջնական խոսքը վերին իշխանություններինն է:
Յարգալույթը վարեց ԱՆՆ ՆՍՐԱՅԵԼՅԱԸ

ՍՓՅՈՒՐՔԻ ԿՈՄԻՏԵՆ ՈՒ ՎԵՐԱԾՈՒԽՈՒՄՆԵՐԻ ԶՐԶՎԱԸ

«Կարծում եմ, որ Սփյուռքի կոմիտեի նախագահի, նրա սեղակավորների եւ մյուս աշխատակիցների հիմնական խնդիրներից մեկն արտասահմանում լինելն է», ասում է սփյուռքահայության հետ մեակույթային կառուցման կոմիտեի երրորդ նախագահը՝ Գրայիկ ՍՄՄՆՅԱԸ, որի դաշտահինությունն մեկ տարի լրանում է այս օրով:

Իսկ վարկաբեկելով կոմիտեի անունը եւ այլն: Ու ամենից առաջ Նախարարների խորհուրդը կոմիտեի նոր ղեկավարության առջև զգալի կարգային փոփոխություններ կատարելու խնդիր էր դրել: Հասկանալի կարեւոր էր ՊԱԿ-ի կարգային, հաստիքային աշխատակիցներից ազատվելու խնդիրը: Սրանց «ազդեցության» սակ զսեղանների հարցը չենք բարձրացրել, այն մեզ չի հուզել: Այնուամենայնիվ, չկարողացանք ամառաբնակ ծավալի կարգային փոփոխություններ կատարել, որովհետեւ մի կողմից դա հսկայական դիմադրություն առաջ բերեց ստանալական բարձրագույն այստեղ աշխատած կողմերի կողմից, իսկ մյուս կողմից չէ՞ որ ժառանգակառույցային խնդիր էլ կար: Երբ քոլորին հանելիք, նոր մարդիկ բերելիք, որոնք անձամբ էին Սփյուռքի օդանայությունը դժվար բն այդ տարածանքում դրական աղբյուր ստանալիք: Ու օսածնեցին, որ ոչ քոլոր կարգերից է հարկավոր ազատվել, իսկադա, մարդիկ կան, որոնք իրենց բարձրության վրա են զսեղել, լեզուներ գիտեն, օտար լավ գիտեն Սփյուռքը: Այդդիտի մարդկանց մեկ էր գնահատել, դասել եւ նրանց աշխատանքը միտի գուրակցվել նոր կարգերի աշխատանքին:

հաստիքների կրճատում միտի անցկացնենք ուրեմն, այս մի նոր կառուցվածքը այդպես էլ չի համարվի մարդկանցով: Ըստ էության, վարչություն չստեղծվեց:
Սեղծվել են «Սփյուռք» հրատարակչությունը: Նրա աշխատանքները վերահրատարակել Սփյուռքում լույս տեսած լավագույն գրականությունը, ինչպես նաև այն աշխատությունները, որոնք հեղինակները կցանկանան իրենց գրքերն առաջինը հայրենիքում լույս տեսնել:

մական որոշ միջոցներ ստանալ:
— Նմանօրինակ տարածաշրջանային կառուցվածքայիններից բացի ի՞նչ կոմիտեի օգուտ սվեցին Ձեր եւ Ձեր սեղակավորների արտասահմանյան օրգալայությունները:
— Չարձանալին այն է, որ նախկինում երբեք ոչ ոք չէր գրադրում այն հարցով, որ կոմիտեի նախագահը կամ նրա սեղակավոր ու երկիր են գնում եւ ինչ կոմիտեին գործով: Հանկարծ քոլորի մտ վիթխարի՝ հեռախոսային առաջագալ: Կարծում եմ, որ կոմիտեի նախագահի, սեղակավորների եւ մյուս աշխատողների հիմնական խնդիրներից մեկն արտասահմանում լինելն է: Երբ չլինենք այնտեղ չենք կարող մեր աշխատանքները կազմակերպել: Եւ այստեղ ավելի էլ էլ միտի գնանք, ավելի էլ ենք կարողանում լինենք, Սփյուռքը լավ ծանաչենք, հնարավորության սահմաններում Հայաստանին ավելի գործնական օգնություն կազմակերպենք եւ այլն:
Եւ գնացել էի ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի հայ գաղութների հետ ծանոթանալու համար, իմ առջև նաև նրա աշխատի դրել՝ ելնելով Արցախի, ցեղասպանության, դաշտահինության եւ այլ համահայկական խնդիրներից հանդես գալ ֆադադարական կազմակերպությունների, մեակույթային միությունների առջև, սեսնել, ուսումնասիրել, որ ինչ միջոցներով կարելի է մեղծել այն անարդյունք, անցանկալի տարբեր ու հակասություններ, որ կան կուսակցությունների ու կազմակերպությունների միջև: 70 տարի օտարակ մեմ խփել ենք Սփյուռքի մի քանի դաշտահին մյուսին: Հիմա կառավարական մարմինները, եւ առաջին հերթին Սփյուռքի

— Հարկ է ճեւել, որ այսօր սփյուռքի կոմիտեից դուրս քոլորված մարդիկ էլ կային, որոնցից էլ օրինակ, կոմիտեի նախագահի նախկին սեղակալ Ռոման Կոզմոյանը, որոնք նույնպես համադաշտահինում էին Ձեր քվարկած չափանիշներին եւ որոնց մասին մինչեւ այսօր էլ Սփյուռքում դրվաճանով են խոսում, ճեւում օտար հարցերի լուծման մեջ ճեւում խիստ դրական դերը...
— Կոզմոյանի նկատմամբ ի՞նչ էլ դրական վերաբերումներ ունեն: Նա լավ աշխատող էր եւ երբ մի քանի անգամ ինձ դիմեց կոմիտեից գնալու համար՝ եւ առաջինից, բայց ինչ-որ բանում է, իր համար ավելի հարմար, ավելի բարձր վարձատրվող աշխատանք գտավ ու հեռացավ: Բայց ոչ մեկը մեզից նեղացած չի հեռացել ու իրենց կամով են գնացել կոմիտեից:

— Կարո՞ղ եք կարգային փոփոխությունների առնչությամբ տարգարանել, որ ինչու՞ եք մի կողմից Սփյուռքի կոմիտեին «ժառանգ» ՊԱԿ-ի աշխատակիցներից, իսկ մյուս կողմից էլ նոր կարգեր ճեւանակում, որոնց նախկինում գրաված դիրքը, դաշտահին (ասենք, դեղատանաճան ֆարսուրդը) երեւի ոչ մեկի մտ կազմածի սեղիք չի տա, որ սվալ անձը միտի որ ՊԱԿ-ի հետ խիստ որոշակի առնչություններ ունեցած լինի...
— Ոչ ոք չի կարող իմանալ, որ ով է ՊԱԿ-ի աշխատակից եղել, ով՞ ոչ: Գա այն կազմակերպությունը չէ, որ իր ֆարսերը բացի ու ամեն ինչ տար գրանա: Հարկավոր չէ ներառություններով առաջնորդվել: Իմ ձեռնի սակ նման փաստեր չկան, որ նոր կարգերից որեւէ մեկը գործակցել է ՊԱԿ-ին:

— Իսկ ինչպիսի՞ կառուցվածքային փոփոխություններ իրականացրել Ձեր դաշտահինավարության ընթացքում:
— Աշխատեցինք միանգամից արձանական փոփոխություններ չկատարել: Ծառ արագ փոփոխությունները անցանկալի հետադարձներն ու սխալների են հանգեցնում: Նախ միտի աշխատողների հետ ծանոթանալի եւ այլն: Փոփոխություններն աստիճանաբար են կատարվելու: Անցած ժամանակաշրջանում 15 նոր աշխատող ենք ընդունել, որոնց վերաբեր-

հաստիքների կրճատում միտի անցկացնենք ուրեմն, այս մի նոր կառուցվածքը այդպես էլ չի համարվի մարդկանցով: Ըստ էության, վարչություն չստեղծվեց:
Սեղծվել են «Սփյուռք» հրատարակչությունը: Նրա աշխատանքները վերահրատարակել Սփյուռքում լույս տեսած լավագույն գրականությունը, ինչպես նաև այն աշխատությունները, որոնք հեղինակները կցանկանան իրենց գրքերն առաջինը հայրենիքում լույս տեսնել:
Մյուս փոփոխությունը «Հայություն» քերթի ստեղծումն է: «Հայրենիքի ծայրը», իհարկե, օտար մեծ աշխատանք կատարեց դրանում ֆարսերը Հայաստանի իրականությունը, քոլորակայություններն ընթերցողներին ծանոթացրին գաղութների կյանքի հետ եւ այլն: Բայց այժմ կոմիտեին իր առջև համահայկական խնդիրներ է դրել եւ ուզում ենք, որ «Հայրենիքի ծայրը» վերափոխվի ու «Հայությունը» լինի անբողոք հայության քերթը անկախ կուսակցական տակադնությունից ու գաղափարական համոզվածությունից:
Նախարարների խորհրդի որոշման համաձայն ստեղծվել են ֆադադարական հետադարձությունների կենտրոն, որի նպատակը միտի լինի Սփյուռքի այսօրվա կյանքի, սեղի ունեցող իրադարձությունների, ֆադադարական ու տարածային սեղաբարձների գիտական վերլուծությունը: Ուրիշ մտադարձումներ էլ կան, բայց քանի որ դրանք դեռևս սարմնային վիճակում են, կարծում եմ վաղ է այդ մասին քերթի էջերում խոսելը:
— Իսկ այդ մտադարձումների իրականացման նյութական հիմքն աղաքատու՞ է:
Ընդհանրապես ինչպիսի միտի լուծված կոմիտեի ֆինանսավորման հարցերը: Կարծեմ այդ նպատակով հող ե՞ք գնել, դաշտահինում եք աղաքատու կառուցել, որից ստացված օտարությունը նաև միտի դասիկ Սփյուռքի կոմիտեին:
— Սփյուռքի կոմիտեին իբրև հասարակական կազմակերպություն ստանում է լեհական ֆինանսավորում, բայց քանի որ այժմ մեզ վրա է դրվել նաև ներքին սփյուռքը ըստադարձելու խնդիրը, ուստի լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ են մեզ: Այժմ ներքին

1921 թ. խորհրդահրանական տարածաշրջանի շեղյալ եւ համարվում

Խորհրդային Միության վերաբերյալ հետո Բրանի ամենամեծ հարեանի (1500 կմ ընդհանուր սահման) աշխարհագրական ֆարսերը փոփոխության է ենթարկվում: Մյուստեղ, Բրանի հյուսիսային սահմաններն են Արցախը, Թուրմենիան եւ Գայասանը:
Անկախ տնտեսությունների ընկերակցության կորիզը հանդիսացող Ռուսաստանը, Ուկրաինան եւ Բելառուսը հայտարարել են նախկին խորհրդային Միության քոլոր տարածությունների ստանձնման մասին: Մյուստեղ, 1921 թ. խորհրդահրանական տարածաշրջանը կարելի է դասել այդ կարգի տարածությունների շարքին, սակայն հայտնի է, որ այդ տարածություններն ի՞նչ սկզբունքով են բախվելու հիշյալ տնտեսությունների միջև:
Իրանի հետ բարեկամության եւ համագործակցության վերաբերյալ 1921 թ. կնքված տարածաշրջանի աղթով, որի 5-րդ եւ 6-րդ հոդվածների համաձայն, Իրանը ու Միության դեմ ռազմական բազայի վերացվելու դեմքում Ասուկան Իրանը օկուպացնելու իրավունք էր ձեռք բերում, մեատես վեճեր էին ծագում:
Իրանը Սոհամմեղ Ռազ օտար օրոք, ճեւած հոդվածները համարելով ՄԱԿ-ի կողմից ընդունված նորմերի խախտում, միակողմանիորեն չեղյալ համարեց դրան, այն դեմքում, երբ ու Միությունը տարածաշրջանում փոփոխությունները հարցը խոստանում էր դեմ գերագույն խորհրդի լեհարկմանը: Սակայն նման քան երբեք սեղի լուծեցավ: Իսլամական հեղա-

փոխության հարթանակից հետո Իրանը, օտար ու Միության հետ համաձայնության գալու, դաշտահինելով օտար ժամանակ ընդունված որոշումը, վավերացրեց այն:
Միջազգայնագետների կարծիքով, Բանի որ այլեւս գոյություն չունի Միությունը, նրա ստեղծ անկախ տնտեսություններից ոչ մեկը իրավաբանորեն չի կարող ժառանգել նախկինում գոյություն ունեցող տարածությունները: Գայաստե Իրանի հետ սահմանակից հանրապետություններից յուրաքանչյուրը կցանկանան նոր տարածաշրջան ստորագրել Իրանի հետ: Ասկայն այլ քան է վկայում վերջերս Իրան այցելած Ռուսաստանի փոխնախագահ Ռուզվելտի հայտարարությունն այն մասին, որ Ռուսաստան ստանձնում է քոլոր տարածությունները: Ռուսաստանի կողմից տարածություններն ստանձնելու մասին Ռուզվելտի հավաստագրումները Թեհրանի համար մեծ ճեւակություն ունեն:
Արդ, մի կողմից, չեղյալ է համարվում 1921 թ. խորհրդահրանական տարածաշրջանը, որին ձգտում էր Թեհրանը, մյուս կողմից, Ռուսաստանը խոստանում է ստանձնել նույն տարածաշրջանը նախատեսված տարածությունները: Մեծ հավանականությամբ այդ տարածաշրջանը կխմբարկվի եւ կենթարկվի փոփոխության, այլ կերպ ասած՝ կկնքվի նոր օտարական տարածաշրջան:
Գրողը ԱՆՆԱՅԵԼՅԱԸ

Դարձյալ Ալարկո Հոլդինգի եւ Տրադիգոնի նավահանգստի մասին

«Ազգ»-ի նախորդ համարներում մենք անդադարձել էինք Ալարկո Հոլդինգը բաժնետիրական ընկերությունների միավորման գլխավոր սնորհն Իգիակ Ալարկոնի Հայաստան կասարած այցին: Բացառությամբ նրա հետ անցկացրած հարցազրույցը, բուրգական մամուլի հիման վրա ընթերցողին տեղեկություններ էինք հայտնել Հայաստանին Տրադիգոնում նավահանգստի սրամադրելու և բեռների տահասակումնում ու առանձին աշխատանքները մեր հանրադասության համար Տրադիգոնի նավահանգստի միջոցով կազմակերպելու նախաձեռնության մասին:

Ի դեպ, նենք, որ երբ լրացվող մեր միջոցները խուսափել են որևէ տեղեկություն հաղորդել Տրադիգոնի նավահանգստի բուրգ ծավալվող հայ-բուրգական բանակցությունների մասին, առաջ բուրգական բերքերը լայնորեն արձարձել են հարցը, հաճախակի տեղի են սվել անձեռնարկների և չեն խուսափել նաև եղևտի միջազգային ծանաչման հետ կապված Հայաստանի դեկլարացիաները վերաբերող աղավաղումներից:

Դա իննամասյակ չի արվել: Փորձելով ցանկալիքներ կայացնել որդես իրողություն, այս առցում նրանք ձգտել են ոչ միայն համախառնային հասարակական կարծիք ստեղծել, այլև շեղել մեր տրամադրությունները, բացահայտելու համար, քն Հայաստանի դեկլարացիան և քն երկրի ֆադախական տարբեր ուժերի դիրքումը, ամբողջացնելու նրա տասակով գեղատաղանության միջազգային ծանաչման բուրգ Հայաստանում տիրող կարծիքների վերաբերյալ իրենց տասկերպումները:

Դա սովորական երևույթ է: Այս կամ այն դեպքում հետ ֆադախական հարաբերությունների որևէ փուլի նախորդակին, երկխոսությունը կողմերի միջև սկսվում է երկուստեք մամուլում հրատարակված տարբեր բնույթի հոդվածներով, որոնք, լինելով հանդերձ կողմնակալ մոտեցման դրսևորումներ, ամենևին էլ, ինչու ենք ասելով, և աղավաղումների մարգավադաններ չեն: Այդուհի հոդվածներում նորասակը, մինչև բանակցությունները, դիվանագիտության էրիկայի կանոնների մեջ չտեղավորվող կարծիքների արտահայտում է, զանազան ազդանշանների հաղորդում և մամուլի միջոցով կողմերի դիրքորոշման տարաբանում:

Հայ-բուրգական հարաբերությունները բնակոխում են նոր փուլ: Փոխհարաբերություններ հաստատելով Հայաստանի հետ, առավել ևս Տրադիգոնի նավահանգստում սրամադրելով ազատ գոտի, Թուրքիան, ինչ խոսք, առաջնորդվում է իր ազգային շահերով: Աղավաղումներով լի այդ հոդվածները նույնպես են Հայաստանի հանդեպ Թուրքիայի ազգային ֆադախականության մեակվածներ: Երբ մենք ուզում ենք մեակել մերը, ընդ որում, մասնակից դարձնելով դրան ոչ միայն Հայաստանի բնակչությանը, այլև Սփյուռքին, գոնե նրա համար, որ Տրադիգոնի նավահանգստի նախաձեռնությունները իր մասնակցությունը է բերում ամերիկահայ գործարար Հովանյանը, առաջ տարախվոր ենք տեղեկություններ հաղորդել ձևավորվող հայ-բուրգական փոխհարաբերությունների մասին: Դրանով նախ կասանանափակենք իրադարձությունները յուրովի մեկնաբանելով բուրգական մամուլի հնարավորությունները, կցրենք Թուրքիայում տղազրվող հոդվածների տաս-

ժառով առաջացող երկտողը, ի վերջո, չենք զգա արդեն ուսացումով տասեռնադաս արդարանալու կարիքը:

Այս առումով բերես կարևոր է նաև, որ համախառնային հասարակությունը հավանություն է տալիս այն ֆադախականությանը, որը վայելում է ժողովրդական զանգվածների աջակցությունը: Հետևաբար, «լուրջները» ջրվյալ դեղում «ոսկի» չի կարող լինել:

Տրադիգոնի նավահանգստի մասին հրատարակված տեղեկություններով «Ազգ»-ը նրա տասակ է հետադարձում ընթերցողին ժամանակակից հարցի բուրգ Թուրքիայում իբրև տեղեկանքներ: Համեմատելով, Տրադիգոնի հարցը մեծ կարևորություն ունի ոչ միայն Թուրքիայի, այլև Հայաստանի համար: Ելնելով այդ համազանգից, ընթերցողի ուսուցողական ենք ներկայացնում «Հյուրիչեր»-ի «Տրադիգոնի նավահանգստը ընդլայնվում է» խոսքերը վերջերս հրատարակված հոդվածը:

2 2

«Հյուրիչեր», դեկտեմբերի 29.- Տրադիգոնի նավահանգստում, որ հավանում է դառնալ «Սևուրյան» սննտական համագործակցության» կենտրոնը, 20 միլիոն դոլարի ներդրման կասարած վերաբերյալ համաձայնագիր ստորագրվեց: Տրադիգոնի մամուլի և հանրության հետ հարաբերությունների վարչությունից այդ հարցի առիթով հաղորդելին, որ ներդրումը իրականացվում է ավստրիական, ԱՄՆ-ի և բուրգական Ֆրանսիայի կողմից:

Ալարկո բաժնետիրական ընկերությունների միավորման գլխավոր սնորհն Իգիակ Ալարկոնը հայտնեց, որ ստորագրել է ավստրիական Rosh Credit SAH և ամերիկյան Hovsons Inc. Ֆրանսիայի հետ ընդհանուր նախաձեռնության համաձայնագիր: Ինչու ենք Տրադիգոնի նավահանգստության մամուլի և հանրության հետ հարաբերությունների վարչությունից մեզ հայտնեցին, Ռոշրե գործակալությունը, իր հաղորդագրության մեջ մանրամասնորեն անդադադակով այդ հարցին, տեղ է հակադրել որն. Ալարկոնի հետևյալ հայտարարությանը. «Հայաստանի, ինչու ենք նաև Խորհրդային մյուս հանրադասությունների ու Արևմտյան միջև առևտրական հարաբերությունների զարգացման նորասակով Տրադիգոնի նավահանգստի ընդարձակման գործում 3 Ֆրանսիայի եկան համաձայնության: Դրա համար նախաձեռնվող 20 միլիոն դոլարի ներդրումը 50 տոկոսով առաջնորդվում է ամերիկյան Ֆրանսիայի, իսկ մյուս մասը իրար մեջ կիսվելու են բուրգական և ավստրիական Ֆրանսիայի: Տրադիգոնի նավահանգստը տաստաս է կասարելու ազատ գոտի դեր»:

Մյուս կողմից, Տրադիգոնի նավահանգստի սնորհն Ռուբյեր Մարալը իր տեղակալների Հուսեյն Քուրդուի, Դավոթ Յիլդըրմի, Ադիլ Յիլդըզի, Մուհարրեմ Քալայի և Likatis արհմիության Տրադիգոնի վարչության նախագահ Ահմեթ Բաեի հետ գումարելով համասեղ խորհրդակցություն, մանրամասնորեն նմանակեցին հարցը: Մարալը, տեղեկացնելով խորհրդակցության մասին, ասաց, որ Տրադիգոնը 3 միլիոն տոննա բեռնաբարիման կարողություն ունեցող նավահանգստ է, օժտված է բեռների տահասակումնում հնարավորություններով: Ըստ Մարալի, նավահանգստը ներկա վիճակով կարող է 25 հազար տոննա աղբանք տահասակել:

Տրանսիական Le Monde օրաթերը, որը օրական 500 հազարից ավելի տղախանակ ունի և տղախանում է իր «դասական լրբությունը», Թուրքիա է ուղարկել իր հասուկ քրդակից Նիկոլ Պոլին, որդեսգի սա տեղում հետևի քրդական ֆադախական կասնի անցուդարձերին:

«Թուրքիայի վարչադաս Մոլուկյան Դեմիրը տաստասվում է նոր երկխոսության հնարավորություններ մեակել քրդական փոխհանրության հետ, գրում է քրդակիցը: Միևնույն ժամանակ Դեմիրը ՔԿԿ-ի նախագահ Արդուլլահ Օզալանին համարում է

Թուրքիայի արտաքին գործերի ֆադախականության ոչ բուրգ հասակ լինելու արդյունք էր, առաջ քրդական հարցում վարչադասը խոսում էր բուրգ իննամասյակ, զանաչով ցույց տալ օտար լրագրողներին, քն ինքը «քրդական հարցին» մեծ կարևորություն է տալիս»:

Նիկոլ Պոլն ավելացնում է նաև, քն «բուրգական Մեջլիսում, առաջին անգամն է, որ տասգումար են ընտրվել ևս 22 քրդեր, որոնք, հակառակ իրենց բանած քաղաքի ըզգույց կեցվածի, գոտունակություն են հայտնում կասարվարության հասկերական վերաբերումներին»:

Ֆրանսիական մամուլը բնում է Թուրքիայի քրդական նոր ֆադախականությունը

«մարդաստանների խմբի առաջնորդ», որի հետ «երկխոսության մեջ մեակելը քաղաքականության չի կարող խնդր առաքել լինել»: «Սակայն, այնուհանդերձ, դա չի նեանալում, քն հնարավոր չէ քուրգ բնակչության

Քուրգ անբասողականների գործողությունները Սամբուլում: Ձախեր, փախելիս անգամ կոտում են խանութների աղակերները և նենում «մուրսով» կոչվող

հետ բուրգ, խորը և քաղանկողմանի հարաբերություններ մեակել», ավելացնում է վարչադասը:

Ըստ Ֆրանսիայի լրագրողի, «ղաշենուդես երկխոսություն է սկսվել բուրգական կասարվարության և Թուրքիայի քրդերի միջև»: «Երբ նույն Դեմիրը Թուրքիայի արտաքին ֆադախականության մասին մեր հարցումներին բուրգ հասակ չէր տաստասանում, գրում է Ֆրանսիայի լրագրողը, որն, ըստ մեզ,

Le Monde-ի դեկտեմբերի 27-ի համարում դարձյալ Նիկոլ Պոլը անդադադանում է քուրգ-քուրգ հարաբերություններին, սակայն այս անգամ բուրգ հոտեսու կերպով:

«Քուրգի հետ երկխոսության հույսը երկարաձգվում է» խոսքով հոդվածում իբեցվում է, քն հակառակ Արդուլլահ Օզալանի նախադաս (դեկտեմբերի 12-ին) հայտարարած ժամանակավոր զինադադարին, ՔԿԿ-ն դեկտեմբերի 25-ին հարձակում կասարեց Սամբուլում, որ գոչվեցին 11 և վիրավորվեցին 21 մարդ: Այս կազմակերպությունը, որի գոնե են դարձել 3300 մարդիկ, առաջին անգամն է, որ այսուհի արյունալի գործողություն է կասարում երկրի արևմուտքում, ասում է Ֆրանսիայի քրդակիցը:

Մինչև այդ ՔԿԿ-ի զինյալ գործողությունները կասարվում էին երկրի հարավ-արևելքում կամ արևելքում:

Քրդակիցը մեջ է բերում ՔԿԿ-ի Գերմանիայի ներկայացուցչի այն հայտարարությունը, որ ասվում է, քն «ՔԿԿ-ն տաստաս էր

Նկարները «Հյուրիչեր»-ի, դեկտ. 27

Թերթիկով բուրգական մամուլը

«Հյուրիչեր»-ի դեկտեմբերի 26-ի համարում, քերթի Անկարայի քրդակից Ազիզ Ուրբանը տեղեկացնում է, քն «եղևելով Խ. Միության փուլգման և բրգախոս հանրադասությունների միջանց հետևից «անկախադաս» վիճակից, Թուրքիան էլ իր հերթին որոշ փոխություններ է արել արգործնախարարությունում հիմնելով մի նոր բաժանում, որը կոչվում է «Թրգախոս երկրների գրասենյակ»:

Քերթի տեղեկությունների համաձայն, այս գրասենյակի գլխավոր տաստասանասում է նախկին դեսպան Բելալ Շիմերը: Այս վերջինը, որդես «երկրների միջև երկողմանի ֆադախական հարաբերությունների» բաժանումների գլխավոր սնորհն, դիտի գրադուլի նաև Հարավայլալիայի և Բալկանների հարցով:

«Հյուրիչեր»-ի դեկտեմբերի 31-ի համարում քերթի Անկարայի քրդակից Ֆաթիհ Չեֆրգին գրում է, քն ընդառաջելով «Թուրգամերիկյան քաղաքական ընկերության» առաջարկին, Դեմիրը երկու տղայաններ է դրել, որդեսգի ինքը տասեռնադաս մեակել Ամերի-

կա: Նա տղախանցել է, որ այս այցելությունը կազմակերպվի միայն տասեռնական մակարդակով և ինքն անղայան հնարավորություն ունենա նախագահ Չորջ Բուեի հետ տեղեկացելու և խոսելու ամերիկյան Կոնգրեսում:

«Այսուհի, Սուլեյման Դեմիրը, ասում է բուրգ քրդակիցը, ուզում է ցույց տալ Արևմուտքին, քն միայն ինքն է Թուրքիայի ֆադախական կասնի ամենաազդեցիկ դեմքը և ոչ քն հանրադասության նախագահ Օզալը»:

Ըստ բուրգական աղբյուրների, Վաեիզոնը իր հասուկ օղակներով հավանություն է տվել, որդեսգի այդ այցելությունը կրի տասեռնական բնույթ:

«Հյուրիչեր»-ի նույն համարը տեղեկացնում է, քն Ֆրանսիան մեծ խորադակով ցանկություն է հայտնում Իրանի միջուկային կայան հիմնելու ծրագրին 1 միլիարդ ամերիկյան դոլարի օգնություն կասարել:

«Հյուրիչեր»-ի Ֆրանսիայի Ասրաբուրգ ֆադախ քրդակից Ջեյան Լյուլին գրում է, քն «Ֆրանսիայի արգործնախարարության զըլ-

խավոր ֆարտուր Ֆրանսուա Եների և Իրանի փոխարգործնախարար Մահմուդ Վաեի միջև վերջերս ստորագրված տղայանագրով Ֆրանսիա-Իրան լարվածությունները վերջ գրեան, որ սկսվել էր 1988-ից»:

Ֆրանսիական և բուրգական այլ քերթից սսացած լուրերի համաձայն, Ֆրանսիական ինգերորդ հետասակայանը ողնել է, քն «Իրանը Ֆրանսիային սղառնացել էր իր միջուկային կայան ստեղծելու տղախանցները «լուծել» Խ. Միությունից «անկախադաս» որոշ մուսուլմանական հանրադասությունների միջոցով»: «Ուրեմն, ասում են այդ աղբյուրները, Ֆրանսիան, որը Միջին Արևելքում ֆադախական և սննտական իբխանության փնտրումը մեջ էր, ստիղված գիջեց Իրանին, 1 միլիարդ ամերիկյան դոլարի «ոչ բուրգ համաս» օգնություն կասարելով նրան, որդեսգի կարողանա միջուկային կայան հիմնել»:

Իրանի և Ֆրանսիայի միջև «միջուկային կայան հիմնելու» նղասակով 1974-ին տղայանագիր էր ստորագրվել, սակայն այն ժամանակվա Իրանի բուրգ Ռ-զա Փեհլեյի գաղընկեց լինելուց հետո այն չէր իրագործվել:

իսկադես իրագործել զինադադարը, ինչու ենք նախադաս հայտարարվել էր, սակայն ելնելով բուրգական կասարվարության բոնած նոր ֆադախականությունից, որը մենք գնահատում ենք որդես «խարտակի», վերակեցինք մեր գործողությունները: Երբ այսուհի բուրգանակվի, Թուրքիան կղառնա մի արյունալի լիծ»:

Պոլը, բիվելով քաղանկով բուրգ տասգամավորների հետ, հանգում է այն եզրակացության, քն «Մեջլիսի գրերի մեծամասնությունը կողմ է քրդերի անբասողական տարրերի վրա ուժեղ ծեռած գործարելուն, որդեսգի հարցը մեկընդմիջ լուծվի: Ընդ որում, Սուլեյման Դեմիրը անգամ, այս վերջին եղևությունների առիթով ասել է, քն մենք մի կրակ ժառանգեցինք ու փորձում ենք դա մարել: Սակայն միջև քուրգ (խոսքը գնում է Իննյուրի սղախաղանկրասական կուսակցության մասին, որի մեջ բուրգ են ՔԿԿ-ին համակրողները) չվերցնենք այն «ղաշենուդեսությունը», քն դեմ է կոտել այս արյունահեղության հեղինակների ձեռնը, բուրգ դրժվար կլինի այս հարցի լուծումը գրեցել»:

Քրդերին «բուրգական հայրենիք» խոստանալու Դեմիրի ջանքերը, ինչու ենք նախորդ գրել էինք, կարծում ենք, որ քրդերի կողմից դիտի գնահատվեն որդես «ժամանակավոր» զիջում, կամ քրդական հարցում «ուր արբանալու» արդյունք: Մրա հետևանքը կարող է լինել Թուրքիայի համար արդեն ավանդական դարձած «զինվորական հեղաշենուդեսություն», որը կրկնվում է ամեն տարի տարի մեկ, քննվերջերս այս ավանդությունը խախտվել է, ֆանգի վերջին զինվորական հեղաշենուդեսը եղել է 1980 թ. սղախանքերի 12-ին:

Իրանի նախկին քաղաքի «Գերեվարված Ամերիկա» Ֆիլմը համարում է լուսանկարային կեղծիք

Ֆրանսիական երկրորդ հեռուստացանցով ցուցադրված «Գերեվարված Ամերիկա» հեռուստասեսային կինոնկարը, ինչպես նաև է Լոնդոնում հրատարակվող «Քեյնս» շաբաթաթերթը, քաղաքիվ Ֆրանսիական իրանցիների գայրույթ լուսանկարները: Իրանցիները, որ հեռուստասեսային լուսանկարները ստեղծող գեղարվեստի ստեղծողներն են, այդ Ֆիլմի ցուցադրման մասին և դեռևս 1990 թ. ստացած էին Ֆիլմի էկրանավորմանը, Ֆիլմում սեղ գտած լուսանկարային կեղծիքների և միտումնավոր կերպով թույլ տրված անճշտությունների լուսանկարում մեծ հիասթափություն առաջացրին: Մոհամմադ Ա-գա Եսաի դերում հանդես եկող Գանի-Ել ժուլեթի դերակատարները չարագրացրեց կինոյի և հեռուստասեսային հայտնի դերասանի երկրորդականի ստանդարտները:

«Գերեվարված Ամերիկա» կինոնկարը, որ անդրադառնում է Եսաի վարչակարգի վերջին տարիների ֆաղափարական անցողիկին, Խոմենիի հաղթանակ լուսանկարում հեղափոխական լուսանկարի և թեհրանում Իսլամի հեթանոսականության կողմից ամերիկացի դիվանագետների գերեվարման լուսանկարները, լուսանկարային կինոնկարային սեսակետով, սեղեցիցից մոտեցում է ցուցաբերում:

Պարսիկ հանդիսասեղ այն կարծիքն է, թե Ֆիլմում փորձ է արվում լուսանկարային Իրանի Եսաի, և դրանով արդարացնել Ֆիլմի Զարբրի, որը, ըստ գոյություն ունեցող տեսակետների, մեծ դեր է խաղացել Խոմենիի հաղթանակի գործում:

Իրանցիների մտանկարային լուսանկարներն միացել է նաև Փարիզում լույս տեսնող «Ֆիլմ» թերթը, որն այդ լուսանկարային նկար է: «Զարբրի օգտին լուսանկարային կարգանքում փորձ անող «Գերեվարված Ամերիկա» Ֆիլմը, որ չեն սահմանափակվում լուսանկարային ու առատելը, հանդես է գալիս ունեցող լուսանկարային և այդպիսով մոտենում է: Այդ Ֆիլմը չի փայլում անաչառությամբ, Եսաի որ ամբողջ Ֆիլմի ընթացքում հանդիպում են քաղաքիվ կեղծիքների և

անճշտությունների»:

Իրանի նախկին քաղաքի Ֆրանսիական Գի-րան, հանդես գալով Ֆրանսիական մտնում, Ֆիլմն անվանել է լուսանկարային կեղծիք: Նա մասնավորապես նշել է. «Անեցե, կար և գործում էր «Մավա» անունով մի կազմակերպություն, որին հավանաբար կարելի է վերագրել որոշ դաժան արարներ, բայց այդ կազմակերպությունը չէր կարող սահմանափակվել մի դասախոսի: Մեզ այցելող լուսանկարային կեղծիքներն ենք չենք կաշառել: Մոլորակ սանը սեղի ունեցած Եսաի և Զարբրի հանդիպման մասին լուսանկարային չեն համապատասխանում իրականությանը: Իր քննական մտնով վախճանված Խոմենիի որդի ստանդարտը վերաբերող անհիմն վարկածը, որի մասին խոսել է գնում կինոնկարում, մեծվում է նույնիսկ Իրանի իշխող վարչակարգի կողմից: Անեցե, մեզ խոր ցավ լուսանկարային ժալի հրատարակում ցուցաբերելի և քննական միջոց սեղի ունեցած քաղաքիվ ժամանակ մարդկային գոհերը, սակայն իրականությունը մեծապես արտերկրում է Ֆիլմում ցուցաբերվածը: Իմ և Եսաի անձնական խոսակցությունները սեղի են ունեցել առանց երրորդ անձնավորության ներկայության և, քննականաբար, չեն կարող նույնությամբ արտացոլվել Ֆիլմի սցենարում: Եսաի միակ մտնողությունն այն էր, որ իր կողմնակիցների և հակառակորդների միջև արյունալի քաղաքիվ սեղի չունենում: Այդ էր լուսանկար, որ Եսաի որոշ ժամանակավորապես չեն հայրենիք, իսկ նա այդ որոշումը կայացնելիս որևէ դեր չեն ունեցել: Ես, վերջապես, Եսաի մտնական տեսարանը Ֆիլմի քաղաքիվ կեղծ տեսարանների մասին ի է անճշտություններով: Իմ անուսինը կյանքի վերջին դրանք անգամ, հանձին Ամվար Մադաթի, ուներ սրտային կարեկցող, որի ջերմ քարեկանությունը մինչև վերջ, հակառակ բոլոր ստանդարտների, վեհանձնության և մարդասիրության լավագույն օրինակ էր»:

Գ. Ա

ԱՅԽԱՐՀՆ ԱՆՅՆՈՂ ՕՐԵՐԻՆ

Նախագահ Բուրճ անցյալ հինգ-ճարթի օրը ծեծարկեց դեղի Գեալոր Արեելի երկրներ իր այցը: Ավստրալիա ու Սինգապուր այցելելուց հետո կիրակի օրը նա երկու օրով եղավ Գարավային Կորեայում, որտեղից հաջորդաբար հայաստանում կատարեց շրջապահի Կորեայի համայնավար իշխանության հասցեն, որն անցյալ ճարթ միջուկային զենքի արգելման ճարթ լուսանկարային կինոնկարային հեղափոխություն էր կրել Գարավի հեղափոխությունը:

Ֆրանսիայի արտգործնախարար Ռուան Դյուան հայաստան, թե այժմ, երբ Զարի կառավարական զորքերն հաջողվել է հեթանոսական զորքերի նախագահ Դյուանի Գարիին հավասարի ընթացքների հարձակումը, Ֆրանսիական զորքին մնում է հեթանոսային երկիրը:

Շուրջ մեկ ճարթ փակ լուսանկարային հեթանոսական կիրակի օրը որոշեց վերաքայն իր դեպարտմանը թեհրանում: Այն փակելու որոշումը հաջողվել է իրանյան իշխանությունների կողմից ճարթային մի դիվանագետի անցագրի արգելվելու արտերկր: Թեհրանում ճարթային դեպարտմանը 1980 թ-ից ի վեր ներկայացնում է նաև Մ. Նախագահի ճարթը:

Շարթ օրը Իսրայելի իշխանությունները արարական գրավյալ հողերից արտերկր էին 12 լուսանկարային: Գարթ օրը, հակառակ Մ. Նախագահի և այլ երկրների կողմից եղած դատարանային, Թե Ավիլը մեծեց վերանայել այդ որոշումը, ինչը առիթ սեղեց ԴԱԿ-ի դեկավար Զասեր Արաթիին Իսրայելի այդ ֆայլը որակելու «մեծ արգելք արար իսրայելյան իսրայելության բանակցությունների հեթանոս կայացման արտը»:

Պարսեթ 17 երկրներ ճարթ օրը որոշեցին մինչև 1992 թ. ավարտը անկախել նախկին խորհրդային 8 հանրապետությունների լուսանկարային:

Մյուս կողմից, Մ. Նախագահի Ֆինանսների նախարար Բեյրիին հայաստան, թե իր երկիրը օգնելու է խորհրդային նախկին 6 հանրապետությունների անդամակցությանը Միջազգային դրամական Զոնդին (IMF) և Գամախարային քանակին:

Կիրակի օրը Բելգրադ ժամանելով, ՄԱԿ-ի հասուկ բանագնաց Մայրա Վեներ Գարավային կառավարական բոլոր կողմերից լուսանկարային հարգել ու լուսանկարային ճարթ օրը հաստատված զինադադարը: Իր հեթանոս, ՄԱԿ-ի գլխավոր նոր ֆաթադար Բուրճու Դալին հայտնեց, թե ինչը ֆաթադար է կառավարային հաստատված զինադադարի ընթացքը:

«Արարատ»ը՝ Եվեյցարիա, Սուլիասյանը՝ Կիեի «Դինամո»

Այսօր ծեծարկել կսկսվի մինի ֆուտբոլի միջազգային մրցաճարթ, որին կնասնակցի նաև երեաթի «Արարատ»ը:

Յիեցեցեն, որ մրցակիցներն անվանի թիմեր են՝ Դանիայի «Բրոնդրոյուն», Լիսաբոնի «Մոլորսինգ»ը, Ֆրանսիայի «Կանն»ը և Եվեյցարիայի «Սերվես»ը:

Օրերս «Բրոնդրոյուն» հարթող ծանայվեց Գերանիայում սեղի ունեցած նմանաթիվ միջազգային մրցաճարթում, որի եզրափակիչում 2:1 հաճով արտերկրյան հասավ Սուլիասյանի «Մարտակ»ի նկատմամբ:

Ավելորդ չէ նորից նշել, որ ճնորհիվ «Ազգ» թերթի և «Արարատ» ակումբի միջև գոյություն ունեցող լուսանկարային, «Արարատ»ին «Սերվես»ը հրավիրել է թերթի արտասահմանյան հովանավորների՝ ծեծարկել Թեհրան մեկուսային միության և ԳԲԸ միության լուսանկարային Գակոթ Ավագյանի միջնորդությամբ:

Եվեյցարիայից վերադառնալուց գրեթե անմիջապես հեթ, ավելի սուղ հուլիվարի 18-ին, «Արարատ»ը 14 օրով ուսումնարանական հավաթի լուսանկար է մեկնել Բեյրութ, այս անգամ արդեն սեղի ԳՄՄ-ի հրավերով, որտեղ հաջողությամբ հանդես են գալիս նախկին արարատցիներ Բարկեն Սեղիյանն ու Արա Ավագյանը: ԳՄՄ-ը Լիբանանի առաջնության առաջատարների թվում է: «Արարատ»ի այս ուղեւորությունը լուսանկարային է Բարկեն Սեղիյանի ԳՄՄ սեղափոխվելու լուսանկարով:

Իսկ սահ «Արարատ»ի առաջատար խաղողներից մեկը՝ երվանդ Սուլիասյանը սեղափոխվեց Կիեի «Դինամո»: Երվանդին միաժամանակ հրավիրել էր թե՛ Սուլիասյանի և թե՛ Կիեի «Դինամո»: Ավագյանն իր համաձայնությունն էր սեղեց սեղափոխվելու Սուլիասյանի «Դինամո», սակայն վերջին խոսել լուսանկարային է «Արարատ» ակումբին, որի հեթ Սուլիասյանի լուսանկարային ժամկետը չէր ավարտվել: Գարթի առնելով անհարձեթ փոխհասուցումը, «Արարատ»ը համաձայնեց, որ Սուլիասյանը սեղափոխվի Կիեի «Դինամո»:

Կողմերի լուսանկարային լուսանկարային, լուսանկարային մանրամասները հրադարակման ենթակա չեն, սակայն, ըստ հավասարադրությունների, փոխհասուցումն, այն էլ վալյուսայով, հայաստանյան լուսանկարային լուսանկար է, որ թիմին թույլ կտա առաջիկայում հարթահարել իր ֆինանսական դժվարությունները:

Հարեց Անանը

Իսրայելի Ռեզիո էմիլիա ֆաղաթում ավարտվեց ծառակի միջազգային մրցաճարթ, որի 10-ը մասնակիցներից 9-ը նախկին ԽՍՀՄ առաջատար գրումայսերներն էին աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասարովի գլխավորությամբ: Միակ արտասահմանյան հնդիկ 22-ամյա սաղանդավոր գրումայսեր Վեվանարան Անանը էր: Գնց վերջինս էլ 9 հնարավորից վասակելով 6 միավոր, դարձավ հեղինակավոր մրցաճարթի հարթող: Աշխարհի չեմպիոնը և միակցի գրումայսեր Բորիս Գեյնանը 5.5-ական միավորով քաղաքներին 2.3-րդ սեղերը:

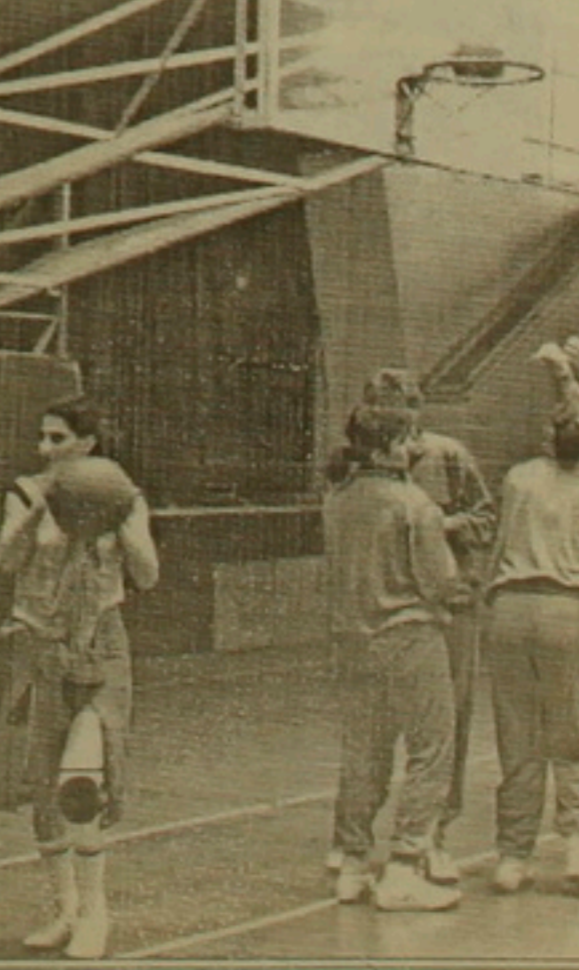
Բասկետբոլի բարձրագույն խմբի առաջնությունն ընդհատվեց

Բասկետբոլի կանանց նախկին ԽՍՀՄ բարձրագույն խմբի առաջնությունն էլ ընդհատվեց: Հայտնի է, որ վերջին առաջնությունից առաջինը հրաժարվեց Արվյանի «Հասիս»ը:

Իսկ ի՞նչ է լինելու հեթ: Այս հարցով դիմեցի «Հասիս»ի գլխավոր մարզիչ Ռաթայել Զոլայանին:

Անկախ ամեն ինչից, մեծ ճարթային կում են մարզումները: Վաղը թիմը մեկ ամսով ուսումնարանական հավաթի է մեկնելու Սև Ծովի ափ: Այդ ընթացքում կփորձեն մասնակցել որևէ մրցաճարթ: Հավանաբար կհավաքվեն Դոնի Ռոսսովում:

Մեծ ճիեթ վարկեցին, որ հրաժարվեցին առաջնությունից: Այլ ելք չկար: Ռեալումով

մեկ հեթանոսային նաև ռուսաստանյան թիմերը, Կիեի «Դինամո»ն և Մինսկի «Գորիզոն»ը: Առաջինը մնաց հինգ թիմ մուկոլյան և միջինասիական ակումբները: Հավանալի է, որ մնան լուսանկարային առաջնությունը ճարթային անհիմաս էր դառնում:

Պատակում առաջացավ Ռուսաստանի և Մոսկվայի բասկետբոլային Ֆեդերացիաների միջև: Վերջիններս մաղի են սեղեցել բասկետբոլային առանձին առաջնացիա, որին անդամակցելու հրավեր է ուղարկվել նաև Հայաստանի Ֆեդերացիային: Մոսկվայիցները զայրակրում են նրանով, թե իր իրենք երողական մրցաճարթին մասնակցելու 5 սեղ ծեծարկել: Բայց մեծ, որդի անկախ լուսանկարային մասնակցելու մեթական իրավունք լուսանկարային է ծեծարկել:

Դա համար լուսանկարային է միջազգային ծանայում սահման, ճարթային արտերկրն անդամակցելու Երողական և միջազգային Ֆեդերացիաներին:

Շուրջ հավանաբար հարազատ թիմ կվերադառնան մեր առաջատարներից Լյուդմիլա Շաղիկյանը և Աննա Տորոնոչեկին, որոնք հանդես են գալիս Խոստանիայի Լուգա ֆաղաթի թիմում, և որոնց լուսանկարային ժամկետը լուսանկարային է առաջինը:

Շնորհիվ մեր բասկետբոլիստիկների, իիեյալ թիմը վերելով է հանդես գալիս Խոստանիայի ազգային առաջնությունում և լուսանկարային է չեմպիոնի կոչման համար:

Մեծ մաղի են մայիսին երեաթային կազմակերպել միջազգային ներկայացուցչական մրցաճարթ և հրավիրել Բուլղարիայի, Ռումինիայի, Իսրայելի, Թուրքիայի, Մեծարկել Արեելի երկրների ու Վրաստանի ուժեղագույն թիմերին:

Բասկետբոլի լուսանկարային է Մուրեկ ԲԱՂԱՅԱՆՆԸ

Ամերիկյան ինչո՞ւնս հետեւեց Խորհրդային Միության կյանքի վերջին ռոտներին

Դեկտեմբերի 25-ն էր, որ այս քանը յասանեց: Խորհրդային սոցիալիստական հանրապետությունների նախագահ Միխայիլ Մեդվեդևը Գորբաչովը, այլևս «անիմաս» գտնվելով իր գրադեցումը, հրաժարվեց եւ ամբողջ Ն. Միությանը յասկանող միջուկային զենքերի զարգացմանը դարձնակող յայտուածը հանձնեց Բորիս Ելցինին:

Գորբաչովը սա արեց կազմակերպված մի արարողության ընթացքում, ստորագրելով վերահեյալ հարցի վերաբերյալ փաստաթուղթ:

Նախքան Խորհրդային Միությունն իր մահկանացուն կկրեն, կյանքի վերջին ռոտներին, այսինքն, երբ այս «հզոր» յոնությունը խառնվում էր յասնության էջերին, անբախտությունները եւ հակառակությունները դարձյալ բարձրակարգում էին:

«Հյուրիչներ»-ի Վաշինգտոնի հասուկ թղթակից Սեդաք Էրզինը քերթի դեկտեմբերի 31-ի համարում գրում էր, թե «երբ Միխայիլ Գորբաչովը յասրասվում էր դեկտեմբերի 25-ին ստորագրել Ն. Միությանը յասկանող վերջին փաստաթուղթը, որով միջուկային զենքի սնորհությունը հանձնում էր Բորիս Ելցինին, հանկարծ նկատեց, որ իր իմնատուրը չի գրում:

Այդ յասին դադիւնում գտնվող ամերիկյան նեանալոր CNN հեռուստակայանի (որը Պենսալանի եւ ԿՀՎ-ի կիսաաւեոնական օրգանն է) մի թղթակից Գորբաչովին օգնության հասավ իր սեփական իմնատուրը նեան նվիրելով:

Սա բասերի կողմից գնահատվեց որոյնս յորհրդանեական երեսույթ: Ռոտիկես եւ փոքր, սակայն յասնական այս սեխնիկական քերացումը կարծեք յորհրդայինի եւ այն յասնատներին, որոնց հետեւանով փլուզվեց ու հորին հավասարվեց մի ժամանակվա իր թե հսկա Ն. Միությունը»:

«Անեուս, ասում է թուրք յրագրողը, CNN-ը առիթից օգտվեց՝ իր անաաաեւի մասնակցությունը ի հայտ քերելով այսաաաի մի յասնական եղելությանը»:

Շահեկան ուրիւ մի երեսույթ էլ կար այն օրերին: Սեդաք Էրզինի յուրից սեղեկանում նեմ, որ ամերիկյան նեանալոր ABC հեռուսակայանը յրագրական մի հաջողություն է ձեռք բերել՝ Գորբաչովին համոզելով, որ իր թղթակիցներից մեկը Թեդ Կոռնելը, նա հետեւեց ինչի եւ նկարահանի Կրեմլի վերջին օրերը:

Թեդ Կոռնելը Գորբաչովի վերջին օրերին ամեն ռոտ, ամեն վայրկյան՝ նա հետեւ էր նկարելով, արձանագրելով ամեն ինչ, իհարկե, Գորբաչովի համաձայնությանը:

Ասում են, թե ինքը՝ Գորբաչովն էր, որ ամերիկացի յրագրողին «յորհրդային» հեռուստակայանից նկարահանման յուտը էր սրամաղթել:

Ամերիկյան հեռուստաադիսողները մեծ հետաաերությանը, սակայն առանց հուզումների հետեւեցին «Կրեմլի վերջին օրեր»ին, որ բաս հետաաերի սեանաները կային: Մրանցից մեկը իմնատուրի յասնությունն էր, մյուսը՝ Գորբաչովի ժամոտուրկները յասրասելը՝ նախքան Կրեմլից մեկնելը: Հետաաերական էր նաեւ այն, որ Գորբաչովը, ավարտելով իր յասրասությունները, ուղիղ գծով զանգահարել էր Բուշին իր «ցեսությունն» ասելու համար եւ ԱՄՆ-ի նախագահի հետ յոտել էր յարաաաաա անունը աալով «Հելլո, Ջորջ»:

Սա աաաաին անգամն էր, որ երկու նախագահների մերիմ յոտակցությունը հեռուստաադիսողների սեփականությունն էր դառնում»:

Ըստ «Հյուրիչներ»-ի հասուկ թղթակցի, «Ամերիկացի հեռուստաադիսողները մեծ հուզումնեով չդիտեցին այս հաղորդումները, րանի որ ներկայումս Ամերիկյան յուրը անհանգստացած է սնեսական սազմաաղով, որի յասնատով մեծ արագությանը անում է գործազրկությունը եւ գնալով ընկնում է Բուշի ժողովրդակաաությունը:

Եթե ավելացնենք մոտակա ընտրությունները, կհասկանանք ներիմ հարցերին ուաղրության յասնատները:

Բ. Յ. Ա.

Ելցինն ուղեւորվում է երկրի քաղաքներ

Ինչո՞ւնս հայտնեցին Ռուսասանի Շեղեաաաի նախագահի աախասակագում, այսօր, հունվարի 8-ին, Բորիս Ելցինը կմեկնի ուղեւորության երկրով մեկ: Հունվարի 8-ին եւ 9-ին նա կայցելի մերձվոլգյան Մարասով եւ Ուլյանովսկ քաղաքները: Ելցինն այնեղ կծանոթանա ագրարային սեկտորի զարգացման յնդիտներին, յաեսաանական արդյունաաերության կոնվերսիայի հետ կաաղված հարցերի յուծմանը, սեիի հասարակական-աղաաական իրավիճակին: Չի բացաղվում, որ Մարասովում կուաաաի Պոլովոիի գերմանացիների հարցը:

Հունվարի 9-ի երկրյան ելցինը կծամանի Լիժնի Լովոգորո, որ հաջորդ օրը կավարտվի երկրով նա այցի աաաաին փուլը:

Երկրորդ փուլում, հունվարի 14-ին եւ 15-ին, Ռուսասանի նախագահը կայցելի Բյաոսկ եւ Սանկտ-Պետերբուրգ: Ինչո՞ւնս հաղորդվում է, Բյաոսկում Բորիս Ելցինը հասուկ ուաղրություն կնվիրի Չեոնիիիի ասոնակայանի վթարի հետեւանների վերացման յնդիտներին: □

Ռուսասանում մահողված են Կուրայում մարդու իրավունքների յախսմամբ

Փեքվար ամսին Ռուսասանի յորհրդարանը յասրասվում է յսել Կուրայում մարդու իրավունքների դրության հարցը: Կուրայում մարդու իրավունքների յաեսաանության ոուսասանյան կոմիտեի յախաաեցեց անհաաղ վերջալ հետաադուումներին եւ Կուրայի թուր քաղաքանարկայներին ազաս արձակել: Այդ կոմիտեում մասնակորաաա Ռեոարկվելու է քաղաական աաասան աալու հարցը Կուրայի մոտ հազար այն ոուսաողներին, ովքեր Ռուսասանում ոուտուն ավարտելուց հետո հրաժարվում են վերաաղանալ հայրենիք:

Քննարկումներին կարող է մասնակցել յոթնամյա քանարկություններից հետո Կուրայից արտաղված 25-ամյա իրավաաաաաան Դավիդ Մոյան: Նախասեսուում է, որ նրան կուղարկվի հասուկ հրավեր:

Ռուսասանի յորհրդարանի արաաին սնեսական կաաերի եւ միջազգային գործերի կոմիտեում մոտակորաաա այդ ժամանակներում ծրագրվում է սեմինար անցկացնել «Ռուսասանը եւ Կուրան, դեոնկրասացման յնդիտները» թեմայով:

Մինչդեռ, հինգաաաի օրը Ռուսասանի արագործնախարարությունը հայտարարեց, որ Ռուսասանի դեկլարաաությունը մաղիր է այսուհետեւ նույնոյնս բարունակել համագործակցությունը Կուրայի հետ ազաս ընտրության, հավասարության եւ գործակցության սկզբունքների հարգման հիմունքներով: Արագործնախարարության ներկայացուցիչ Վիսալի Չուրկինը ընդգծեց, որ աոեսուրը Կուրայի հետ ոյիի զարգանա: Երկու կողմերն ընթոնում են, որ այն ոյիի է արվի համաաաաաային գներով, ներաաղալ բաաերի եւ նավթի գինը: Ինչ վերաբերում է Ռուսասանի եւ Կուրայի միջե ոազմական համագործակցությանը, այն, ըստ Չուրկինի, ոյիի է անցնի կոմերցիոն հիմունքներին: □

Իրանի դեաաանաոն Բափվում

Բափվում Իրանի Իսլամական Հանրապետության գլխավոր հյուաաոսարանը վերափոխվել է Աղրբեջանում Իրանի դեաաանաան: Հանդիսավոր արարողությունը սեղի է ունեցել հունվարի 4-ին: Բափվում Իրանի նախկին զբաղվոր հյուաաոսու Արուկաաիմ Դամաազինն նեանակվել է Աղրբեջանում Իրանի գործերի ժամանակավոր հավասարմասար:

Նախօրեին Բափվում նախագահ Այազ Մուքաաիթովը հանդիաղում ունեցավ Իրանի արաաին գործերի փոխնախարար Մաաիմող Վաեզի հետ: Նա հայտարարեց, որ Աղրբեջանը հանդես է գալիս Թեիրանի հետ թուր ոլորներում կաաերի ընդալանման կողմ:

Իրանը աղակցեց Աղրբեջանի մաղրությանը՝ մսնել սնեսական համագործակցության կազմակերաղություն, որի անաղմներ են աոայոմ Իրանը, Պակիսանը եւ Թուրիան: Ավելի վաղ նմանաաղ դիաոուում էին արաաաայեի Թուրիան եւ Պակիսանը:

Իրանը հայտարարեց նաեւ Նախիջեանում հյուաաոսարան քացելու ծրագրերի մասին:

Միաժամանակ, ինչո՞ւնս հաղորդեցին Աղրբեջանի արագործնախարարությունում, Բափվում Թուրիայի գլխավոր հյուաաոսարանի կարգալիճակը նույնոյնս կբարձրացվի դեաաանաան մակարաղակի: □

Ռուսասանը դուղարով գորեն է գնում... սեփական գյուղից

Ռուսասանի հազարերների կոմիտեի նախագահ Լեոնիդ Չելիսկին բարաք օրը, հունվարի 4-ին, մամո աուաաաում հայտարարեց, թե գորենի աոկա յաեսարները յուղին քավական են հազար աաաաաղելու համար: Մոսկվա եւ Սանկտ-Պետերբուրգ քաղաքները, սակայն այն դեաղում, երբ «անգուաղ, իրաանցումային յախանաղարը» չաճի: Մոսկվան 3 ամսվա աղաաի յաեսար ունի, Պետերբուրգը՝ 1.5 ամսվա:

Ըստ նրա, հացի արձեքը, նույնիսկ գների հունվարյան քարձրացումից հետո, մնում է յիստ ցածր: Հացով, նախկինի նման, ձեռընտու է կերակրել անասուններին, աաաղել ես, որ անասունների «հսկայական դժկարություններ» կան այս սարի: «Եթե մեմբ բուկա նեսնեմ 5-6 միլիոնի անասուններ, - ասաց կոմիտեի նախագահը, - հացի աղաաուը կկրճատվի մոտ 3 միլիոնով»: Ռուսասանում հացի ընդհանուր արաղրությունը կազմում է 18 միլիոն տոննա:

Լեոնիդ Չելիսկին հայտնեց, թե կաաավարությունը յրացուցիչ միջոցներ է հասկացրել արասաանում գորեն գներու համար: Այս յաաին յայանանագրեր են կնքված 9 մլն. ս. ԱՄՆ-ից, 4 մլն. ս. Կանաաայից, 1.5 մլն. ս. վարկով Եւրոաղական սնեսական ընկերակցությունից եւ 1.5 մլն. ս. Գերմանայից գորեն գներու համար: 300 մլն դողար կարող է ժախավել Ռուսասանի ներսում գյուղացիներից, կոյաղներից եւ սովաղներից գորեն ձեռք բերելու վրա, սակայն այդ գումարից օգազորմվել է սոսկ 100 միլիոնը: «Մեզ յարաաղես չեն հավասում, թե մեմբ վճարելու են վաղաաաղով», - ասաց Չելիսկին:

Ինչո՞ւնս հայտնի դարձավ, Մոսկվայում հացի գները քարձրացել են 3-4 անգամ: Սեւ հացի կիւղարանն արժե 1.92 ռ., քարձր սեանակի աղաաի աղիսակ հացը՝ 2.63 ռ.:

Միաժամանակ, բաաերի կիւղարանն արժե 7.70 ռ., մի տուփ կաղը՝ 1.95 ռ., կարաղը՝ 45 ռ., քուղարական քրինգա յաանիը՝ ընդամենը 9 ռ., սակայն բվեյաարականը՝ 210 ռ.: Մեկ բիւ բամաղայնը արժե 110 ռ., «Պրակդան» եւ «Իզվեսաիան» վաճաղում են 80 կոաղեկով: □

«Թայմ»-ի 1991-ի մրցանակը՝ CNN-ի սնորեն Թեդ Թրերին

Ամերիկյան մեծագղեցիկ «Թայմ» բարաաաերթն իր ամենամյա մրցանակը 1991 սարեբջանի համար հասկացրել է CNN ամերիկյան հեռուստացանցի հիմնաղիր սնորեն Թեդ Թրերին, յրասվության աաաղաղում հիմնարար նոր ընթոնումներ ներուծելու, յրասվական «աասաեւ է» կոնցեաղիան «այս յաաին յաեսաաում է» իր վերածելու, «աաաարին իրոմ համաաաաաաային գյուղի զաղաաարի բուրջ միաաուսելու» համար, ինչո՞ւնս գրում է բարաաաերթը՝ 1992 թ. հունվարի 6-ի իր համարում:

1927 թ.ից սկսած ամեն սարի բնորող մրցանակին, որին արժանացել են քաղաականություն, սնեսագիտության, սղորի, գիտության, արվեստի, մարաաիության թե ոաղմի քնաղաղաներում նեանալոր բազմաթիվ դեմեր, այս սարի Թեդ Թրերինն է սղվում «սեսիլի մարդ եւ աղ սեսիլը հետաաղողը անձնավորություն» յինելու յասնատով: Նախաաղես «Տարվա մարդը» կոյումին են արժանացել Ֆրանկլին Ռուզվելթը, Ուինսոն Չերիլը, Մաաաթա Գանդի, Աղոլֆ Հիսլերը, Իոսիֆ Սաալինը, սիկին Չան Կայչինը եւ ուրիւներ:

Այս սարվա կոյման քեկնածուների քվում են եղել, ինչո՞ւնս գրում է թերթը, Ջորջ Բուրը, Նորման Եվարցկոաղը, Դիլ Չեյնին, Զոլին Փաուելն ու Բորիս Ելցինը:

